

PLENUL CONSILIULUI CONCURENȚEI

Republica Moldova, MD- 2001, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint, 73/1
tel: + 373 (22) 274 565, 273 443; fax: + 373 (22) 270 606; E-mail: office@competition.md; www.competition.md

DECIZIE mun. Chișinău

din 16.07.2020

Nr. APD-17/17-35

Plenul Consiliului Concurenței,
acționând în temeiul art. 41 al Legii concurenței nr. 183 din 11.07.2012 și
Hotărârii Parlamentului nr. 331 din 30.11.2018 privind numirea în funcție a
membrilor Plenului Consiliului Concurenței,
analizând raportul de investigație asupra cazului inițiat prin Dispoziția
Plenului Consiliului Concurenței nr. 17 din 29.06.2017, materialele acumulate în
cadrul investigației, observațiile aduse la raportul investigației și în baza audierilor
desfășurate la data de 12.09.2019,

A CONSTATAT:

La data de 25.05.2017, CTC „Alfa” SA a depus la Consiliul Concurenței
plângerea înregistrată cu nr. de intrare 2417, în care a reclamat un presupus
comportament anticoncurențial al întreprinderii „Starnet Soluții” SRL, și anume:
practicarea de către aceasta a unui preț de ruinare la abonamentul de televiziune
analogică CATV (Cable Television).

La data de 29.06.2017, examinând plângerea reclamantului, precum și
informațiile acumulate la etapa examinării preliminare a plângerii, Plenul
Consiliului Concurenței, în temeiul art. 41 alin. (1) lit. f) din Legea concurenței nr.
183 din 11.07.2012 (în continuare – Legea concurenței) a dispus inițierea unei
investigații referitor la semnele încălcării prevederilor art. 11 alin. (2) lit. e) din
Lege, de către întreprinderea „Starnet Soluții” SRL și întreprinderile care fac parte
din același grup de întreprinderi privind practicarea unui preț de ruinare la
abonamentul CATV de 30 lei/lunar în scopul înlăturării concurenților.

I. Părțile implicate

Reclamantul

Centrul Tehnic Comercial „Alfa”, societate pe acțiuni (IDNO 1003600038935), este furnizor de servicii de retransmisiune a programelor audiovizuale (televiziune analogică prin cablu) și de servicii de acces la Internet la puncte fixe în sectorul Buiucani, or. Chișinău. Își desfășoară activitatea începând cu anul 2000.

Reclamatul

„Starnet Soluții”, societate cu răspundere limitată (IDNO 1013600032967), este furnizor de servicii de acces la rețeaua globală de Internet, de transport date prin fibră optică, de telefonie fixă VoIP, soluții licențiate de protecție a calculatoarelor, rețea metropolitană Wi-Fi, rețele corporative, servicii Data Centru, servicii de IP tranzit și hosting pentru alți operatori și alte categorii de clienți.

În baza Contractului de mandat nr. 01/01 din 01.01.2014, încheiat cu întreprinderea „TV-BOX” SRL, „Starnet Soluții” SRL efectuează „fapte de comercializare” a serviciului multimedia prin Internet din numele mandantului.

„TV-BOX”, societate cu răspundere limitată (IDNO 1011600023626), este distribuitor de servicii de retransmisiune a programelor audiovizuale și fondator al studioului de televiziune „TV-BOX”. Întreprinderea deține autorizația de retransmisiune seria AB nr. 000264 din 19.06.2019, eliberată de către Consiliul Audiovizualului, valabilă până la data de 19.06.2029. Anterior, „TV-BOX” SRL a activat în baza autorizației de retransmisiune seria AB nr. 000179 din 22.05.2013, valabilă până la data de 22.05.2019, eliberată de către Consiliul Coordonator al Audiovizualului¹ prin Decizia nr. 82 din 22.05.2013. Întreprinderea este inclusă în Registrul distribuitorilor de servicii cu emisia prin cablu, sistemul MMDS, GSM și IPTV.

Grupul de întreprinderi „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL²

Conform informațiilor verificate în baza de date ACCES, în luna iunie 2017 și, repetat, pe data de 19.06.2020, „TV-BOX” SRL este administrată de către Munteanu Alexei, fondatorii acesteia fiind Godoroja Alexandru ([...])% cotă parte) și întreprinderea „Ai Soluții Creative” SRL, care deține [...] cota parte din capitalul social al „TV-BOX” SRL.

„Ai Soluții Creative” SRL îl are în calitate de administrator pe același Munteanu Alexei, unicul fondator al întreprinderii fiind Machedon Dina.

¹ Consiliul Audiovizualului - începând cu intrarea în vigoare a Codului serviciilor media audiovizuale, 01.01.2019.

² Informația privind structura grupului „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL a fost reverificată la data de 19.06.2020.

„Starnet Soluții” SRL, conform situației din luna iunie 2017, era condusă de către Salicov Aurelia, fondatori fiind Machedon Iurie ([...] % cota parte), Machedon Alexandru ([...] % cota parte), precum și întreprinderea „Starnet” SRL, care a deținut [...] % cota parte din capitalul social al reclamatului. „Starnet” SRL este fondată și condusă de către Machedon Alexandru.

Conform situației din luna decembrie 2018, la compartimentele „administratori” și „fondatori” au fost operate modificări. Astfel, Gatman Maxim a devenit administratorul întreprinderii, Machedon Alexandru și-a majorat până la [...] % cota parte din capitalul social al întreprinderii „Starnet Soluții” SRL, iar lui Machedon Iurie revenindu-i [...] % cotă parte din capitalul social al întreprinderii.

Începând cu data de 23.10.2019 și până în prezent, „Starnet Soluții” SRL este administrată de Roșca Ion.

Menționăm că, Machedon Dina, unica fondatoare a întreprinderii „Ai Soluții Creative” SRL, care la rândul său deține [...] % cotă parte din „TV-BOX” SRL, este soția lui Machedon Alexandru, care deține [...] % din capitalul social al „Starnet Soluții” SRL.

Având în vedere cele expuse mai sus se determină faptul că, familia Machedon Alexandru și Dina deține, atât controlul întreprinderii „Starnet Soluții” SRL, cât și controlul întreprinderii „TV-BOX” SRL. Astfel, se constată că aceste două întreprinderi reprezintă întreprinderi dependente și prin urmare, fac parte din același grup de întreprinderi care, conform noțiunii date la art. 4 din Legea concurenței, presupune *„întreprindere care exercită controlul și toate întreprinderile controlate direct sau indirect de aceasta”*.

Prin urmare, analiza efectuată în prezenta investigație va face referire la întreprinderile „Starnet Soluții” SRL și „TV-BOX” SRL ca fiind grup de întreprinderi.

II. Piața relevantă: piața relevantă a produsului și piața geografică relevantă

Examinarea problemelor concurențiale și evaluarea unei cauze de concurență se efectuează în cadrul pieței relevante.

Determinarea pieței relevante reprezintă un instrument de identificare și de definire a cadrului în care se exercită concurența. În funcție de natura problemei concurențiale, dimensiunile pieței relevante pot fi diferite.

Piața relevantă se determină prin raportarea pieței relevante a produsului la piața geografică relevantă.

Analiza și definirea pieței relevante cuprinde perioada în care „Starnet Soluții” SRL și „TV-BOX” SRL au început comercializarea serviciilor CATV în or. Chișinău.

1. Piața relevantă a produsului

Atât „Starnet Soluții” SRL (sub nr. înregistrare 594 / 04.12.2013), cât și „TV-BOX” SRL (sub nr. înregistrare 503 / 10.07.2012) sunt incluși în Registrul public al furnizorilor de rețele și comunicații electronice, ținut de către Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (în continuare ANRCETI).

„Starnet Soluții” SRL oferă servicii de acces la Internet consumatorilor prin rețele de fibră optică (FTTx), iar „TV-BOX” SRL prestează servicii de retransmisiune a programelor audiovizuale conform autorizației de retransmisiune pe care o deține, atât prin rețele de cablu în format analog – prin tehnologia CATV, cât și prin tehnologia IPTV, fapte confirmate de Rapoartele statistice trimestriale prezentate către ANRCETI.

Potrivit celor invocate în plângere de către CTC „Alfa” SA, presupusa încălcare din partea „Starnet Soluții” SRL s-a referit la prestarea serviciilor de retransmisiune a programelor audiovizuale în format analog prin rețelele de cablu coaxial, având la bază tehnologia CATV (în continuare servicii CATV), în sectorul Buiucani, or. Chișinău. „Starnet Soluții” SRL prestează „fapte de comercializare” a acestor servicii în baza unui contract de mandat semnat cu întreprinderea „TV-BOX” SRL.

În Contractul de mandat nr. 01/01 din 01.01.2014 prezentat de către „TV-BOX” SRL (scrisoarea nr. 13 din 26.07.2017), la Capitolul V. „Obligațiile părților”, pct. 5.1. lit. a) sunt prevăzute următoarele: [...].

Astfel, prețurile la abonamentele TV comercializate de către „Starnet Soluții” SRL, atât separat, cât și în cadrul pachetelor de servicii (TV + Internet, TV + Internet + telefonie fixă), sunt stabilite, conform contractului de mandat, [...], „Starnet Soluții” SRL având prin urmare, posibilitatea comercială de a împacheta servicii TV furnizate prin rețele de cablu și servicii de acces la Internet furnizate prin fibră optică.

Contractele și anexele la contractele de prestări servicii de comunicații electronice către abonat ce au ca obiect prestarea serviciilor CATV sunt semnate de către utilizator și de către „Starnet Soluții” SRL, în calitate de reprezentant al „TV-BOX” SRL, însă în partea ce ține de obligații și responsabilități față de utilizator, acestea cad în sarcina ambilor furnizori, fapt confirmat de următoarele acte:

- Contractul nr. 001 din 2017, prezentat de către „Starnet Soluții” SRL prin scrisoarea nr. SSL14/115 din 08.06.2017.
- Contractul nr. 26476 din 30.04.2015 și Anexa nr. 1 la acest contract.
- Anexa semnată la data de 04.10.2014 la Contractul nr. 1007/0407 din 01.11.2009 prezentată de către Biroul Asociați de Avocați „ACI Partners”, prin scrisoarea înregistrată cu nr. de intrare 3299 din 26.09.2019.

De asemenea, este necesar de menționat și afirmația întreprinderii „Starnet Soluții” SRL din scrisoarea nr. SSL14/129 din 19.06.2017, precum că, prin

subvenționarea costului conectării utilizatorului în cadrul abonamentului CATV din veniturile abonamentelor lunare de Internet acesta a urmărit securizarea propriei baze de clienți. Astfel, prin comercializarea serviciului CATV reclamatul a urmărit, în propriul beneficiu, consolidarea poziției pe piața serviciilor de acces la Internet la puncte fixe pe care acesta este prezent.

Toate cele descrise reprezintă indicii asupra faptului că grupul „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL dispune de posibilitatea de a transfera puterea de piață deținută pe piața serviciilor de acces la Internet la puncte fixe pe piața serviciilor de retransmisiune a programelor audiovizuale în propria rețea.

Conform informațiilor prezentate de reclamat, prin intermediul reprezentantului BAA [...] (scrisoarea înregistrată la Consiliul Concurenței cu nr. de intrare 3250 din 23.09.2019), se atestă că „Starnet Soluții” SRL a comercializat serviciul CATV, atât în cadrul abonamentelor CATV single, cât și în cadrul abonamentelor mixte, care au inclus și alte 2 sau 3 servicii: CATV-Bundle și CATV-Triple.

Conform informațiilor de pe pagina web a „Starnet Soluții” SRL, aceasta a comercializat serviciul CATV, atât la un tarif de 30 lei/lunar, fiind promovat ca serviciu separat³, precum și în cadrul pachetelor mixte care au inclus 2 servicii: Internet + CATV Small la prețul de 185 lei / lunar și Internet + CATV Standard la prețul de 200 lei / lunar, oferte disponibile doar pentru conectarea în blocurile de locuit unde este implementată tehnologia CATV.

Obiectul plângerii depuse la Consiliul Concurenței a reprezentat practicarea de către reclamat a unui preț de 30 de lei/ lunar la abonamentul CATV ce include 71 de canale TV, presupus a fi de ruinare. Astfel, acest preț este valabil doar pentru serviciul CATV, disponibil în blocurile de locuit unde este implementată tehnologia respectivă.

Conform informațiilor comunicate de către CTC „Alfa” SA, precum și faptelor recunoscute de către reclamat în scrisoarea nr. SSL14/129 din 19.06.2017, o parte din costurile asociate abonamentului CATV, și anume costul conectării este subvenționat din veniturile obținute de către „Starnet Soluții” SRL, din comercializarea abonamentelor lunare de acces la Internet. Așadar, în cazul investigației de față, piața serviciilor de acces la Internet este o *pieță primară* în raport cu piața asociată – piața serviciilor de retransmisiune a programelor audiovizuale și va fi luată în calcul la definirea și analiza pieței relevante.

Ținând cont de faptul că, sectorul serviciilor de comunicații electronice este un sector reglementat și având în vedere că ANRCETI - organul de reglementare, în conformitate cu prevederile Legii comunicațiilor electronice nr. 241-XVI din 15.11.2007, efectuează rapoarte și analize de piață în acest domeniu, Consiliul Concurenței a analizat rapoartele ANRCETI și a constatat următoarele.

³ Conform informațiilor verificate la data de 01.07.2017

a) Analiza pieței serviciilor de acces la Internet - piața primară

În anul 2017, ANRCETI a finalizat analiza pieței de furnizare cu ridicata de servicii de acces local la puncte fixe (WLA) și a pieței de furnizare cu ridicata de servicii de acces central la puncte fixe pentru produse de larg consum (WCA) - iterația IV.

Aceste două piețe (WLA și WCA) reprezintă piețe cu ridicata integrate pe verticală care sunt utilizate pentru furnizarea serviciilor cu amănuntul de Internet în bandă largă și/sau alte servicii (care includ, dar nu se limitează la servicii de telefonie, televiziune, linii închiriate) destinate utilizatorilor finali.

Autoritatea de reglementare, în sensul analizei efectuate, a identificat produsul cel mai îngust (produsul focal) la nivelul pieței cu amănuntul. Astfel, a fost identificat produsul focal pentru piața serviciilor cu amănuntul în bandă largă ca fiind reprezentate de serviciile în bandă largă furnizate prin intermediul rețelelor de cupru (xDSL) și rețelelor de fibră optică (FTTx).

Autoritatea de reglementare a ajuns la concluzia că, serviciile de acces în bandă largă furnizate prin intermediul rețelelor de fibră optică (FTTx) reprezintă un substituent efectiv pentru serviciile de acces în bandă largă furnizate prin intermediul rețelelor de cupru (xDSL), chiar și în lipsa unei creșteri mici dar semnificative și netranzitorii a prețurilor la ultimele.

Totodată, conform ultimei analize de piață, ANRCETI a examinat dacă există și alte produse care pot substitui eficient produsul focal cu amănuntul. În cazul identificării unor astfel de produse, aceasta ar indica asupra faptului că ele fac parte din aceeași piață de produse cu produsul focal.

ANRCETI a identificat și examinat oportunitatea includerii în aceeași piață relevantă a următoarelor servicii candidat substituenți pentru serviciile cu amănuntul în bandă largă furnizate prin intermediul rețelelor de cupru (xDSL) și rețelelor de fibră optică (FTTx):

- serviciile cu amănuntul în bandă largă furnizate prin intermediul rețelelor de cablu coaxial (DOCSIS);
- serviciile cu amănuntul în bandă largă furnizate prin intermediul rețelelor fixe fără fir;
- serviciile cu amănuntul în bandă largă furnizate prin intermediul rețelelor mobile (3G/4G);
- pachete de servicii („double play”, „triple play”).

În urma analizei efectuate, ANRCETI a ajuns la concluzia că serviciile cu amănuntul în bandă largă furnizate prin rețele de cablu coaxial, prin rețele fixe fără fir și prin rețele mobile nu reprezintă un substituent suficient pentru a fi incluse în aceeași piață relevantă a produsului cu serviciile cu amănuntul în bandă largă furnizate prin intermediul rețelelor de cupru (xDSL) și rețelelor de fibră optică (FTTx).

Cu privire la necesitatea definirii unor piețe ale produsului separate pentru pachete de servicii multiplay, ANRCETI consideră că pachetele de servicii nu constituie o piață a produsului distinctă.

Consiliul Concurenței consideră necesar ca, în sensul cazului investigat, analiza pieței serviciilor de acces la Internet urmează să includă și furnizarea serviciilor în bandă largă prin cablu coaxial, prin prisma faptului că în perioada analizată, unul din cei mai importanți concurenți ai „Starnet Soluții” SRL, activi pe această piață, a fost întreprinderea „Sun Communications” SRL, care conform Rapoartelor statistice CE-5 „Detaliere geografică” ale ANRCETI, a prestat în perioada anilor 2014-2018, servicii de acces la Internet în bandă largă prin rețele de cablu coaxial, tehnologia DOCSIS 3.0. Prezența constantă a „Sun Communications” SRL pe piața serviciilor de acces la Internet în bandă largă, precum și dimensiunea și capacitatea acestuia de a concura prin ofertele de preț în raportul cu specificațiile și funcționalitatea serviciilor prestate cu furnizorii care folosesc tehnologiile alternative, FTTx și xDSL, sugerează prezența unor constrângeri concurențiale între aceste servicii.

Astfel, în sensul cazului investigat, Consiliul Concurenței consideră oportună includerea serviciilor cu amănuntul în bandă largă furnizate prin intermediul rețelelor de cablu coaxial în aceeași piață a produsului cu serviciile cu amănuntul în bandă largă furnizate prin intermediul rețelelor de cupru (xDSL) și rețelelor de fibră optică (FTTx).

b) Piața serviciilor de retransmisiune a programelor audiovizuale - piața secundară

În ceea ce privește analiza serviciilor de retransmisiune a programelor audiovizuale, conform rapoartelor ANRCETI privind evoluția pieței de comunicații electronice pe anii 2015, 2016, 2017, principalele tehnologii prin care sunt furnizate serviciile de retransmisiune a programelor audiovizuale contra plată sunt rețelele de cablu și IPTV. Începând cu anul 2015, conform rapoartelor ANRCETI nu au mai fost înregistrați abonați beneficiari ai serviciilor de retransmisiune a programelor audiovizuale prin tehnologia DTH (Direct to Home – prin satelit) sau MMDS, fapt ce înseamnă că furnizorii au renunțat la utilizarea acestor tehnologii în vederea prestării serviciilor TV.

Prin urmare, este analizată posibilitatea includerii serviciilor de retransmisiune a programelor audiovizuale prin rețelele de cablu (servicii CATV) și prin tehnologia IPTV (servicii IPTV) în aceeași piață relevantă a produsului.

**Prețurile practicate de către furnizorii de servicii CATV și IPTV
la abonamentele de bază, cu cel mai mic tarif și minim posturi TV incluse**

	Furnizori	Prețuri CATV <i>analog / digital</i>	Prețuri IPTV <i>digital</i>
1	„Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL	30 lei 71 canale	200 lei 102/180 canale*
2	„Moldtelecom” SA	-	85 lei 68 canale
3	„Sun Communications” SRL / ÎM „Orange Moldova” SA	80 lei / 100 lei 50 / 129 canale	100 lei 141 canale
4	„Arax-Impex” SRL	50 lei / 99 lei 87 / 161 canale	-
5	„Satelit Vizual” SRL	60 lei / 80 lei - lipsește info	-
6	„Larom TV” SRL	50 lei / 75lei 64 / 148 canale	-

Sursă: Informații colectate de pe paginile web ale furnizorilor, valabile la data de 20.01.2019

*„Starnet Soluții” SRL oferă servicii IPTV doar în pachet cu serviciul de Internet

Analizând ofertele la abonamentele de bază a principalilor furnizori de servicii de retransmisiune a programelor audiovizuale, se observă o diferență în ce privește prețurile la serviciile CATV și prețurile practicate pentru serviciile IPTV, cu excepția prețurilor practicate de către „Sun Communications” SRL / „Orange Moldova” SA.

Astfel, pentru a beneficia de servicii IPTV de la „Moldtelecom” SA - furnizorul ce oferă cel mai mic preț pentru un abonament ce include aproximativ același număr de posturi TV, un consumator ar trebui să achite un preț cu aproximativ 40% mai mare față de ofertele de servicii CATV de la alți furnizori.

Această diferență, chiar și de 40%, ar putea influența în mod decisiv opțiunea consumatorilor în ceea ce privește achiziționarea de servicii CATV în detrimentul serviciilor IPTV, totuși preferințele acestora pot fi influențate în mod determinant și de calitatea serviciului de retransmisiune a programelor audiovizuale (în principal de numărul de posturi TV și formatul retransmiterii acestora - Standard Definition sau High Definition), precum și de capacitatea furnizorului de a oferi acest serviciu la pachet cu serviciul de Internet, cu scopul obținerii un tarif mai mic.

Pe de altă parte, informațiile din analizele efectuate de către ANRCETI, în ceea ce privește piața serviciilor de transmisiune și retransmisiune a programelor audiovizuale pe teritoriul Republicii Moldova, au reliefat o inerție în continuă scădere a consumatorului în ceea ce privește schimbarea platformei tehnologice utilizate, în speță vorbind de tehnologia CATV, respectiv o rată a migrării consumatorilor către serviciile IPTV în continuă creștere.

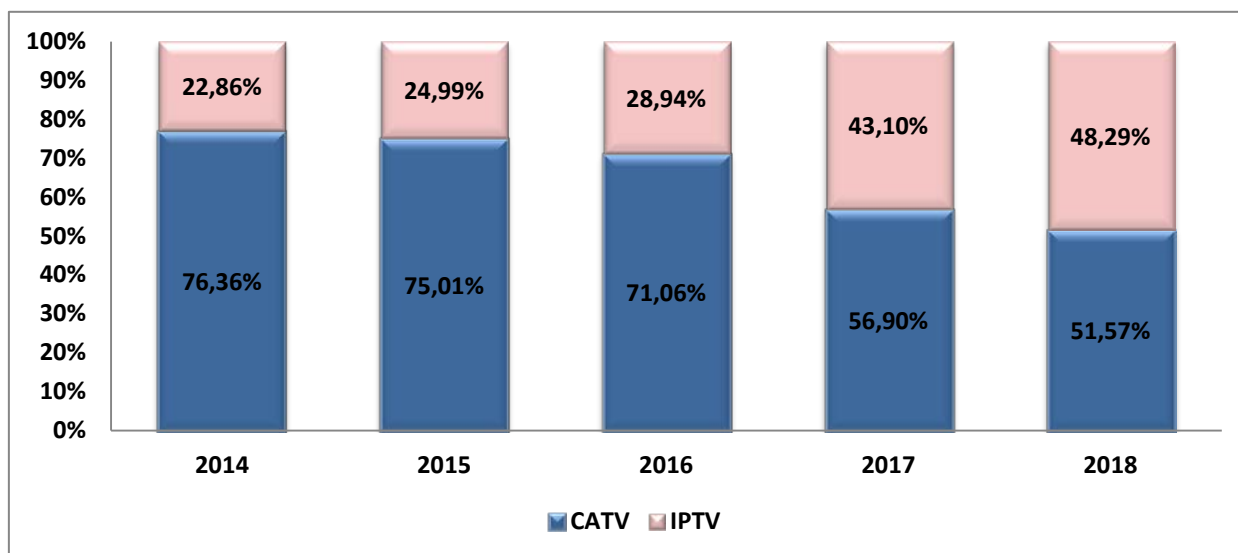
**Evoluția numărului de abonați la serviciile de retransmisiune
a programelor audiovizuale (mii), Republica Moldova**

Nr.	Indicatori	a. 2014	a. 2015	a. 2016	a. 2017	a. 2018
1.	Abonați CATV	209,2	206,5	191,8	184,2	170,0
2.	Abonați IPTV	62,6	68,8	78,1	139,5	159,2

Sursă: Rapoartele ANRCETI 2017-2018

În perioada anilor 2014-2018 s-a înregistrat o scădere a numărului de abonați la servicii CATV, de la 209 mii în anul 2014 la 170 mii în anul 2018 și o creștere a numărului de abonați la servicii IPTV, de la 62 mii în anul 2014 la aproximativ 159 mii în anul 2018.

Figura 1. Ponderea abonaților la servicii de retransmisiune a programelor audiovizuale, în funcție de tehnologia de recepționare a semnalului

Sursă: Rapoartele ANRCETI 2017-2018

Ponderea abonaților la serviciile CATV a scăzut în aceeași proporție și a constituit în anul 2018 aproximativ 51,57%, față de 76,36% înregistrată în anul 2014, din totalul abonaților la serviciile de retransmisiune a programelor audiovizuale.

Această migrație relevă faptul că abonații sunt tot mai dispuși să substituie cele două platforme tehnologice (CATV și IPTV), ceea ce reprezintă un indiciu privind includerea ambelor tehnologii în aceeași piață relevantă a produsului / serviciului.

Posibilitatea de achiziționare a serviciilor de retransmisiune a programelor audiovizuale în cadrul unor pachete de servicii de tip multiplay

Având în vedere practica furnizorilor de servicii de retransmisiune a programelor audiovizuale de a furniza pachete de servicii multiplay, Consiliul

Concurenței a evaluat influența practicii de împachetare a mai multor servicii de comunicații electronice în pachete de servicii multiplay asupra definiției pieței relevante a produsului / serviciului, și anume în vederea delimitării pieței serviciilor CATV de piața serviciilor IPTV.

Furnizarea serviciului CATV presupune existența unei rețele separate față de rețeaua prin care se furnizează celelalte servicii de comunicații electronice (telefonie fixă, acces la internet). Există soluții tehnologice care, fie utilizează aceeași infrastructură de transport, respectiv de distribuție a semnalului și de acces la utilizatorul final (tehnologia DOCSIS care este folosită preponderent de către „Sun Communications” SRL), fie utilizează rețele de distribuție și/sau de acces (la utilizatorul final) diferite. Însă, în acest caz, cel mai important aspect nu este dat de posibilitatea operatorului de a realiza „împachetarea” serviciilor la nivel tehnologic prin utilizarea aceleiași platforme tehnologice, ci de posibilitatea furnizorului de a „împacheta” serviciile sale la nivel comercial.

În urma analizei ofertelor principalilor furnizori de servicii de retransmisiune a programelor audiovizuale s-a determinat faptul că, deși folosesc soluții tehnologice diferite pentru prestarea serviciilor de acces la Internet în bandă largă și a serviciilor de retransmisiune a programelor audiovizuale, furnizorii au posibilitatea de a „împacheta” serviciile la nivel comercial.

Tabel 3

Prețuri practicate de către furnizorii de servicii de retransmisiune a programelor audiovizuale și de servicii de acces la Internet la pachete de servicii

Nr.	Furnizori	Prețurile pachetelor de servicii TV+Internet	
		Serviciu CATV + Internet	Serviciu IPTV + Internet
1.	„Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL	185 lei - 200 lei 50Mbps – 100Mbps 70 canale	220 lei - 260 lei 100Mbps – 300Mbps 102 – 180 canale
2.	„Moldtelecom” SA	-	230/255lei – 320/345lei – 370/395lei 100Mbps – 300Mbps – 1Gbps 128 – 193 canale
3.	„Sun Communications” SRL / ÎM „Orange Moldova” SA	250 lei - 300 lei 150Mbps – 300Mbps 129 – 144 canale	250 lei - 300 lei 150Mbps – 300Mbps 141 – 171 canale
5.	„Satelit Vizual” SRL	140 lei – 200 lei 20Mbps – 100Mbps 165 canale	-
6.	„Larom TV” SRL	160 lei – 180 lei 100Mbps 64 – 148 canale	-
7.	„Nestsat DV” SRL	140 lei – 200 lei 20Mbps – 100Mbps 65 – 175 canale	-

Sursă: Informații colectate de pe paginile web ale furnizorilor, în vigoare la data de 20.01.2019

Tendința operatorilor este să furnizeze pachete de servicii, însă trebuie de avut în vedere că aceste pachete de servicii sunt extrem de variate din punct de vedere al conținutului și din punct de vedere al prețurilor, cu considerarea promoțiilor desfășurate, periodic, mai ales de către furnizorii top 3: grupul „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL, „Moldtelecom” SA și „Sun Communications” SRL / ÎM „Orange Moldova” SA, fiind imposibilă în acest caz evaluarea gradului de substituibilitate a unui pachet de servicii cu altul. Astfel, în cadrul pachetelor de servicii pot să difere numărul și conținutul canalelor TV transmise, dar și calitatea celorlalte servicii (de exemplu, lățimea de bandă a serviciului de internet, numărul de minute la servicii voce etc.).

Din această perspectivă, după cum se poate observa și în Tabelul 3, atât serviciul CATV, cât și serviciul IPTV pot fi furnizate în pachete de servicii.

În concluzie, utilitatea fiecărui tip de platformă de retransmisie în raport de serviciile pe care le poate pune la dispoziția consumatorilor, reflectată prin posibilitatea de achiziționare a unor pachete de servicii, nu constituie, în acest caz, un criteriu de delimitare a pieței serviciilor CATV de piața serviciilor IPTV.

Prin urmare, se constată că serviciile CATV și serviciile IPTV fac parte din aceeași piață relevantă a produsului/serviciului.

Având în vedere cele enunțate mai sus, se identifică următoarele piețe relevante a produsului / serviciului:

- piața serviciilor de acces la Internet la puncte fixe (piața primară);
- piața serviciilor de retransmisie a programelor audiovizuale prin tehnologia CATV și IPTV (piața secundară).

2. Piața geografică relevantă

Piața geografică relevantă este definită conform art. 4 din Legea concurenței - ca fiind zonă în care întreprinderile sunt implicate în oferta sau cererea de pe piața relevantă a produsului, în care condițiile de concurență sunt suficient de omogene și care poate fi deosebită de zonele geografice învecinate prin condiții de concurență ce diferă în mod apreciabil.

Practic, piața geografică este definită din perspectiva constrângerilor concurențiale pe care întreprinderile localizate într-o zonă le exercită asupra întreprinderilor localizate în aceeași regiune ca și întreprinderea/întreprinderile investigate.

- *Serviciul de acces la Internet la puncte fixe*

Grupul „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL, prin activitatea de comercializare și retransmisie a programelor audiovizuale, precum și prin activitatea de prestare a serviciilor de acces la Internet este prezent pe ambele piețe ale produsului definite în sensul cazului dat: piața serviciilor de acces la Internet la

puncte fixe; piața serviciilor de retransmisiune a programelor audiovizuale prin tehnologia CATV și IPTV.

Pe piața serviciilor de acces la Internet la puncte fixe, grupul, prin intermediul întreprinderii „Starnet Soluții” SRL, nu deține o poziționare la nivel național, dar una la nivel regional / local. În or. Chișinău, aria de acoperire a întreprinderii „Starnet Soluții” SRL este de peste 90%, în baza informațiilor afișate pe pagina web a companiei⁴. De asemenea, întreprinderea, conform Rapoartelor statistice CE-5 „Detaliere geografică a serviciilor prestate”, pentru trimestrul IV, pe anii 2014, 2015, 2016 și 2017, prezentate de către ANRCETI la solicitarea Consiliului Concurenței, oferea servicii de acces la Internet la puncte fixe în alte 14 orașe din Republica Moldova, în anul 2018 aceasta fiind prezentă în 19 localități.

Serviciul CATV este comercializat de către „Starnet Soluții” SRL, în parteneriat cu întreprinderea „TV-BOX” SRL, atât în cadrul abonamentului CATV single, cât și în cadrul pachetelor de servicii mixte: CATV+Internet, CATV+Bundle, CATV+Triple. Costul conectării la aceste servicii, după cum a confirmat reclamatul, este subvenționat din veniturile obținute din prestarea serviciilor de acces la Internet la puncte fixe. Prin scrisoarea nr. SSL14/129 din 19.06.2017, „Starnet Soluții” SRL a menționat faptul că, subvenționarea costului abonamentului CATV s-a realizat în cadrul unei promoții de marketing efectuată în zonă, urmărind securizarea propriei baze de clienți.

După numărul de abonați conectați la serviciile de acces la Internet la puncte fixe în or. Chișinău, raportat la numărul total de abonați ai reclamatului la aceleași servicii, se constată faptul că activitatea „Starnet Soluții” SRL este concentrată anume la nivelul or. Chișinău, înregistrând în intervalul anilor 2014-2018 un nivel de circa [...]%-[...]%.

Dezvoltarea rețelei de cablu CATV în sectorul Buiucani, or. Chișinău, reprezintă un indiciu privind intenția reclamatului de a răspunde eventualelor constrângeri concurențiale anume din partea furnizorilor de acces la Internet cu care acesta este în concurență directă în această zonă. Așadar, se confirmă faptul că „Starnet Soluții” SRL, acționând în beneficiul grupului, a urmărit consolidarea poziției pe piața serviciilor de acces la Internet în zona or. Chișinău.

Din perspectiva substituibilității la nivelul cererii, dat fiind specificul serviciului de acces la Internet la puncte fixe, furnizorii care se află în zone îndepărtate de locația în care se dorește instalarea serviciului nu reprezintă surse alternative pentru consumatori. Un furnizor generează presiune concurențială asupra celorlalți doar în măsura în care este prezent în zonele în care activează și ceilalți.

⁴ <https://www.starnet.md/asistenta/unde-va-aflati-la-ce-adresa-va-gasesc/>
<https://www.starnet.md/contacte-home/>

Astfel, numărul de furnizori activi și capacitatea furnizorilor de a presta servicii de acces la Internet la puncte fixe, caracterizată prin dimensiunea rețelelor pe care aceștia le desfășoară, determină zona or. Chișinău ca fiind o zonă ce atestă constrângeri concurențiale diferite față de oricare alte zone a Republicii Moldova.

În consecință, urmează a fi examinată poziția „Starnet Soluții” SRL, implicit a grupului „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL, pe piața serviciilor de acces la Internet la puncte fixe, în ipoteza definirii pieței geografice ca fiind or. Chișinău.

- *Serviciul de retransmisiune a programelor audiovizuale în format analog prin tehnologia CATV (serviciul CATV)*

Conform informațiilor obținute de la „Starnet Soluții” SRL (scrisoare nr. SSL14/129 din 19.06.2017) aceasta a comercializat servicii CATV în sectorul Buiucani, or. Chișinău, în perimetrul străzilor Alba-Iulia, șos. Balcani, Nicolae Costin, Liviu Deleanu și Onisifor Ghibu.

Caracteristica principală a platformei tehnologice CATV se datorează faptului că furnizarea serviciilor nu poate fi extinsă în afara ariei acoperite de rețea, prin acorduri de interconectare. Prin urmare, prestarea serviciilor oferite în cadrul abonamentului CATV este delimitată de aria de acoperire a rețelei de cablu a reclamatului.

În analiza pieței relevante geografice se ia în considerare că un operator de cablu trebuie analizat cu privire la zonele în care a construit și operează rețeaua CATV. Argumentul principal este acela că, în situația în care un operator de cablu care este singurul furnizor de servicii CATV, în zonele în care și-a construit rețeaua decide să majoreze tarifele, acesta nu este constrâns de prezența unui alt operator de cablu care acționează într-o zonă adiacentă, întrucât consumatorii nu pot alege între cei doi operatori de cablu. Deci, definirea pieței relevante geografice ca locală (zonele acoperite de rețelele operatorilor de cablu) este cea mai bună cale de a surprinde măsura constrângerii concurențiale asupra operatorilor de cablu. Operatorii de cablu dețin o putere considerabilă de piață în zona propriilor rețele prin prisma următorului aspect: aceștia au controlul asupra accesului la rețele având dreptul exclusiv de a determina ce canale sunt transmise prin rețeaua lor.

Se poate argumenta că, în cazul în care fiecare operator de cablu este implicat în furnizarea de servicii CATV, doar în cadrul zonelor în care activează și cum apropierea unor rețele de cablu din alte zone nu impune o constrângere concurențială asupra aceluși operator, piața relevantă pentru fiecare operator de cablu este reprezentată de aria geografică în care acesta activează.

Prin urmare, în ceea ce privește piața secundară și ținând cont de specificul problemei investigate, piața geografică relevantă se definește ca fiind constituită, după caz, din zona cu acoperire tehnologică CATV a reclamatului în or. Chișinău.

În contextul celor expuse, în sensul prezentei investigații urmează a fi investigată activitatea grupului „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL, pe următoarele piețe relevante:

- 1) Piața serviciilor de acces la Internet la puncte fixe la nivelul or. Chișinău.
- 2) Piața serviciilor de retransmisiune a programelor audiovizuale prin tehnologia CATV și IPTV (servicii CATV și IPTV), în perimetrul străzilor Alba-Iulia, șos. Balcani, Nicolae Costin, Liviu Deleanu și Onisifor Ghibu din sectorul Buiucani, or. Chișinău.

3. Poziția dominantă

Întreprinderile care dețin poziție dominantă pe una sau mai multe piețe relevante cad sub incidența art. 11 din Legea concurenței.

Conceptul de poziție dominantă este definit în art. 4 din Legea concurenței ca fiind *„o poziție de putere economică de care beneficiază o întreprindere ce îi permite să împiedice menținerea unei concurențe efective pe o piață relevantă, acordându-i posibilitatea de a se comporta, în mare măsură, în mod independent față de concurenți, de clienții săi și, în ultimă instanță, față de consumatori”*.

Conform art. 10 alin. (1) din Legea concurenței – *„poziția dominantă pe una sau mai multe piețe relevante poate fi deținută de o singură întreprindere, de un grup de întreprinderi (poziție dominantă unică) sau în comun de două sau mai multe întreprinderi ori de două sau mai multe grupuri de întreprinderi (poziție dominantă colectivă)”*.

Cota de piață este un factor important în stabilirea poziției dominante, dar, luat separat, nu este neapărat hotărâtor. Este necesar, de asemenea, să se ia în considerație, după caz, cotele de piață ale întreprinderilor concurente, tendința sau evoluția în timp a cotelor de piață și dinamica pieței.

De regulă, cotele mici de piață reprezintă un bun indicator al absenței unei puteri de piață semnificative. O poziție dominantă este puțin probabilă în cazul în care cota de piață a întreprinderii este mai mică de 40% pe piața relevantă. Pot exista cazuri specifice în care, deși cota de piață este inferioară acestui prag, concurenții nu pot exercita o presiune eficace asupra comportamentului întreprinderii presupuse a fi dominante. Pe măsură ce cota de piață este mai mare și perioada de timp mai lungă, este cu atât mai probabil ca aceste elemente să constituie un indiciu premergător important al existenței unei poziții dominante.

După cum s-a constatat în Capitolul II „Piața relevantă” din prezenta decizie, piața serviciilor de acces la Internet la puncte fixe la nivelul or. Chișinău este o piață primară în raport cu piața serviciilor CATV și IPTV.

Sub incidența investigației date cade grupul de întreprinderi „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL, o întreprindere fiind furnizorul de servicii de acces la Internet la puncte fixe, precum și de servicii CATV și IPTV, iar alta fiind distribuitorul serviciilor de retransmisiune a programelor audiovizuale pe care

„Starnet Soluții” SRL le comercializează și furnizează prin intermediul rețelelor sale. Ambele întreprinderi au acționat în interesul grupului, au urmărit și contribuit la consolidarea poziției acestuia pe piața serviciilor de comunicații electronice în Republica Moldova. Se poate astfel afirma că, poziția „Starnet Soluții” SRL, pe piața serviciilor de acces la Internet la puncte fixe în or. Chișinău, este rezultatul acțiunilor comune realizate în cadrul grupului.

3.1. Poziția pe piață a „Starnet Soluții” SRL și a concurenților acesteia

Conform informațiilor colectate de la furnizorii de servicii de acces la Internet la puncte fixe, activi în or. Chișinău, au fost obținute următoarele cote de piață ale „Starnet Soluții” SRL și a următorilor concurenți direcți ai acesteia.

Tabelul 4

Cotele pe piața prestării serviciilor de acces la Internet la puncte fixe la nivelul or. Chișinău, perioada anilor 2014 – 2018

Nr.	Furnizor	2014, %	2015, %	2016, %	2017, %	2018, %
1.	„Starnet Soluții” SRL	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2.	„Moldtelecom” SA	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
3.	„Sun Communications” SRL	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
4.	„Arax-Impex” SRL	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
5.	ÎM „Orange Moldova” SA	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
6.	ÎM „Orange Moldova” SA / „Sun Communications” SRL	[...]*	[...]*	[...]	[...]	[...]
7.	Alți furnizori	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Sursă: Conform scrisorilor de la furnizorii de servicii TV contra plată și de acces la Internet la puncte fixe (pag. 46-131 din vol. IV al dosarului de investigație), conform Rapoartelor statistice CE-5 prezentate de către ANRCETI.

*Notă: cota de piață cumulată a întreprinderilor din grupul ÎM „Orange Moldova” SA / „Sun Communications” SRL până la concentrarea economică prin preluarea controlului unic din anul 2016.

Cu referire la piața prestării serviciilor de acces la Internet la puncte fixe în or. Chișinău, în perioada anilor 2014-2018, după numărul de abonați, „Starnet Soluții” SRL a înregistrat o cotă de piață de aproximativ [...]%-[...]%, fiind principalul și cel mai mare furnizor pe această piață pe întreaga perioadă analizată. Următorul furnizor este întreprinderea „Moldtelecom” SA, cu o cotă de piață de aproximativ [...]%-[...]%, urmat de „Sun Communications” SRL, cu aproximativ [...]%-[...]% cota de piață până în anul 2016, și grupul ÎM „Orange Moldova” SA / „Sun Communications” SRL începând cu anul 2016, grupul înregistrând o cotă de piață de aproximativ [...]%, în perioada anilor 2016-2018, urmat fiind de „Arax-Impex” SRL, cu o cota de piață înregistrată de aproximativ [...]%-[...]%. Datele prezentate au fost obținute din analiza informațiilor oferite de către [...] de furnizori de servicii de acces la Internet la puncte fixe – activi în or. Chișinău, în perioada anilor 2014-2018, precum și în baza Rapoartele statistice: CE-2 și CE-5

transmise de către ANRCETI, prin scrisorile nr. 02-SMS DER/386 din 19.03.2018 și nr. 01-DSP/248 din 13.03.2019.

Informația sistematizată în Tabelul 4 relevă faptul că, cotele de piață a principalilor furnizori de servicii de acces la Internet la puncte fixe în or. Chișinău în perioada anilor 2014-2018 nu a înregistrat schimbări majore, modificările înregistrate fiind în intervalul 1-3 puncte procentuale. Chiar și cota de piață a întreprinderilor ÎM „Orange Moldova” SA și „Sun Communications” SRL, atât separat, cât și cumulativ, până la concentrare și după concentrare, nu a cunoscut o evoluție însemnată, aceasta situându-se în jurul a [...]%.

O creștere a cotei de piață în perioada analizată a înregistrat întreprinderea „Arax-Impex” SRL. În anul 2018, „Arax-Impex” SRL și-a dublat practic numărul de abonați pe această piață de la [...] abonați deserviți în anul 2014 la [...] abonați în anul 2018, înregistrând o cotă de piață în creștere de la [...]% la [...]%. Însă această creștere a cotei de piață, cu aproximativ [...] puncte procentuale a „Arax-Impex” SRL, este puțin probabil să exercite presiune asupra comportamentului „Starnet Soluții” SRL pe piață, întrucât cota acestuia nu a scăzut pe parcursul anilor 2014-2018, acesta majorându-și cel mai mult baza de abonați în comparație cu următorii concurenți direcți (vezi Tabelul 5).

Astfel, „Starnet Soluții” SRL deține poziția de lider pe piața serviciilor de acces la Internet la puncte fixe în or. Chișinău, cu o cotă de piață de circa [...]%- [...]%, niciunul din concurenții direcți nereușind să reducă din avansul „Starnet Soluții” SRL, pe parcursul perioadei 2014-2018.

Tabelul 5 include evoluția numărului de abonați ai principalilor furnizori de servicii de acces la Internet la puncte fixe în or. Chișinău, începând cu anul 2014.

Tabelul 5

**Numărul abonaților la serviciile de acces la Internet la puncte fixe,
perioada anilor 2014-2018**

Nr.	Furnizor	a. 2014	a. 2015	a. 2016	a. 2017	a. 2018
1.	„Starnet Soluții” SRL	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2.	„Moldtelecom” SA	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
3.	„Sun Communications” SRL	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
4.	„Arax-Impex” SRL	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
5.	ÎM „Orange Moldova” SA	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
6.	ÎM „Orange Moldova” SA / „Sun Communications” SRL	[...]*	[...]*	[...]	[...]	[...]
7.	Alți furnizori	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
	Total	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Sursă: Conform datelor prezentate de către furnizorii de servicii de acces la Internet la puncte fixe (pag. 46-131, vol. IV al dosarului de investigație) și Rapoartelor statistice CE-5 prezentate de către ANRCETI pe perioada 2014-2018.

*Notă: numărul total al abonaților întreprinderilor din grupul ÎM „Orange Moldova” SA / „Sun Communications” SRL până la concentrarea economică prin preluarea controlului unic din anul 2016

Mai jos, în Figura 2 și 3 este demonstrată creșterea în dinamică a pieței serviciilor de acces la Internet la puncte fixe în or. Chișinău, pe parcursul perioadei 2014-2018, precum și evoluția poziției principalilor furnizori raportată la creșterea pieței.

Figura 2. Evoluția numărului de abonați la serviciile de acces la Internet la puncte fixe în or. Chișinău, anii 2014-2018

[...]

Sursă: Conform datelor prezentate de către furnizorii de servicii de acces la Internet la puncte fixe (pag. 46-131 din vol. IV al dosarului de investigație) și Rapoartelor statistice CE-5 prezentate de către ANRCETI pe perioada 2014-2018.

Figura 3. Evoluția cotelor pe piața serviciilor de acces la Internet la puncte fixe în or. Chișinău, anii 2014-2018

[...]

Sursă: Datele prezentate de către furnizorii de servicii de acces la Internet la puncte fixe (pag. 46-131 din vol. IV al dosarului de investigație) și Rapoartelor statistice CE-5 prezentate de către ANRCETI pe perioada 2014-2018.

Dacă urmărim datele prezentate în Tabelul 5 și proiectate grafic în Figura 2 și 3, din totalul creșterii pieței cu aproximativ [...] abonați pe parcursul anilor 2014-2018, „Starnet Soluții” SRL și-a adjudecat mai mult de 50% din această creștere, aceasta reușind să-și mărească baza de abonați cu aproximativ [...] de unități.

Grafic, aceeași concluzie relevă Figura 2 și 3, care evidențiază creșterea cotei „Starnet Soluții” SRL pe piață în comparație cu ceilalți furnizori în perioada de timp luat în vedere.

Considerăm necesar de evidențiat și faptul că, principalul concurent direct al „Starnet Soluții” SRL pe piața analizată în or. Chișinău, operatorul istoric „Moldtelecom” SA, deși și-a menținut numeric aceeași bază de abonați, de aproximativ [...] de unități, pe parcursul anilor 2014-2018 acesta a pierdut din cota de piață. De la [...] % în anul 2014, cota acestuia a scăzut la aproximativ [...] % în anul 2018.

Chiar și creșterea bazei de abonați a „Arax-Impex” SRL, cu circa [...] de abonați, nu a influențat cumva stabilitatea poziției pe piață a reclamatului. Astfel, se confirmă că acesta este imun la acțiunile concurenților, consolidându-și în continuu, pe parcursul anilor 2014-2018 baza de abonați la serviciile de acces la Internet la puncte fixe în or. Chișinău.

Totuși, există mai mulți factori care trebuie determinați în vederea stabilirii

corecte a efectelor comportamentelor abuzive pe piața relevantă, unul dintre cei mai importanți fiind gradul de concentrare a pieței. Indicele Herfindahl – Hirschmann (IHH) reprezintă un indicator posibil al puterii de piață sau al concurenței dintre întreprinderi.

Analizând gradul de concentrare a pieței s-a determinat că concentrarea pe piața serviciilor de acces la Internet la puncte fixe în or. Chișinău este mare, indicele Herfindahl - Hirschmann având următoarele valori: IHH²⁰¹⁴ - 3055; IHH²⁰¹⁵ - 3045, IHH²⁰¹⁶ - 3080; IHH²⁰¹⁷ - 2962, IHH²⁰¹⁸ - 2877.

Menținerea gradului de concentrare a pieței peste nivelul IHH-2500, în anii 2014-2018, nu atestă o modificare a structurii concurențiale a acesteia, nivelul de concentrare fiind unul destul de mare pe toată perioada analizată. Acest fapt oferă o dovadă suplimentară în sprijinul ipotezei că „Starnet Soluții” SRL are o putere de piață semnificativă pe piața serviciilor de acces la Internet la puncte fixe în or. Chișinău.

3.2. Expansiunea și intrarea pe piață

Concurența este un proces dinamic, iar evaluarea presiunilor concurențiale asupra unei întreprinderi nu se poate baza numai pe situația existentă pe piață. Impactul potențial al expansiunii unor concurenți actuali sau intrarea pe piață a unor concurenți potențiali, inclusiv amenințarea unei astfel de expansiuni sau intrări sunt de asemenea relevante.

O întreprindere poate fi descurajată să se comporte într-o manieră anticoncurențială dacă expansiunea sau intrarea pe piață sunt **probabile, oportune și suficiente**.

Pentru ca expansiunea sau intrarea pe piață să fie considerate probabile de către Consiliul Concurenței, trebuie ca acestea să fie suficient de profitabile pentru concurent sau pentru cel care intră pe piață, luându-se în considerare factori precum barierele în calea expansiunii sau intrării pe piață, reacțiile probabile ale pretinsei întreprinderi dominante și ale celorlalți concurenți, riscurile și costurile unui eșec.

Intrarea pe piața serviciilor de acces la Internet la puncte fixe a unor noi furnizori, precum și furnizarea unui serviciu de acces la Internet fix competitiv, sunt limitate de o serie de factori: mărimea semnificativă a investițiilor necesare, costurile mari irecuperabile, mărimea cererii etc.

În speță, accesul la Internet la puncte fixe este unul din serviciile cele mai profitabile din domeniul telecomunicațiilor electronice, veniturile provenite din vânzarea acestor servicii fiind în creștere an de an conform ultimelor rapoarte al ANRCETI⁵, față de alte servicii din același domeniu.

⁵ Rapoartele anuale ale ANRCETI 2015, 2016, 2017 ([https://www.anrceti.md/files/filefield/Evolutia_Pietei_2015\(rom\).pdf](https://www.anrceti.md/files/filefield/Evolutia_Pietei_2015(rom).pdf), [http://anrceti.md/files/filefield/Evolutia_Pietei_2016\(rom\).pdf](http://anrceti.md/files/filefield/Evolutia_Pietei_2016(rom).pdf), http://anrceti.md/files/filefield/2017_EvPiata_Raport.pdf)

Însă pătrunderea unor noi concurenți pe această piață este foarte dificilă, întrucât jucătorii existenți pe această piață pot apela oricând la strategii menite să creeze bariere de intrare pe piață altor concurenți (ex. strategia prețurilor scăzute).

În condiția unei noi intrări pe piață sau a expansiunii, factorul principal în atragerea de noi utilizatori devine accesul fizic al utilizatorilor la rețeaua proprie.

Liderii pieței serviciilor de acces la Internet fix de-a lungul anilor și-au creat propriile rețele (last-mile-ul și rețele magistrale prin oraș) pentru a avea posibilitatea să se dezvolte independent. Însă acest fapt s-a realizat în perioada în care rata de penetrare a serviciilor de acces la Internet în or. Chișinău era destul de joasă, astfel cererea potențială fiind una destul de ridicată.

Conform rapoartelor ANRCETI privind evoluția pieței de comunicații electronice, rata de penetrare la 100 de menaje a serviciilor de acces la Internet fix în bandă largă în mun. Chișinău a constituit aproximativ 30% în anul 2008, respectiv 43% în anul 2009, față de aproximativ 79% / 80% / 84% rata penetrării la 100 de menaje în mun. Chișinău înregistrată în anul 2015, 2016 și 2017.

Dezvoltarea unei noi rețele locale ar presupune investiții de capital semnificative. În special, ar necesita investiții majore, în mare parte la costuri irecuperabile, în echipamente și infrastructura rețelei. În fază incipientă, furnizorii în proces de dezvoltare a propriilor rețele au posibilitatea închirierii fântânilor și liniilor aeriene existente - proprietatea furnizorului istoric „Moldtelecom” SA, de exemplu, acest fapt reprezentând o barieră economică.

Atunci când se construiește o nouă infrastructură alternativă de telecomunicații este de o importanță crucială să se obțină o „dimensiune critică de rețea” minimă, pentru a beneficia pe deplin de efectele rețelei și de economiile de scară și de a putea face investiții suplimentare.

O rata de penetrare a serviciilor de acces la Internet la puncte fixe destul de ridicată în or. Chișinău la un nivel peste 80% atestată în ultimii ani reprezintă un element de descurajare a potențialilor concurenți de a intra suficient pe piață, numărul gospodăriilor, potențiali clienți neconectați la servicii de acces la Internet fiind în continuă scădere.

Așa cum reiese din analiza cotelor de piață realizată mai sus, evoluția concurenților reclamatului pe piața serviciilor de acces la Internet la puncte fixe în or. Chișinău nu relevă că ar fi existat o expansiune suficientă a acestora, astfel încât să exercite o amenințare credibilă asupra poziției pe piață a reclamatului.

În contextul în care „Starnet Soluții” SRL și-a menținut și chiar consolidat poziția pe piața serviciilor de acces la Internet la puncte fixe în or. Chișinău (anii 2016, 2017, 2018), presiunea concurenților direcți asupra acestuia fiind una neesențială după cum s-a demonstrat mai sus, probabilitatea concurenților potențiali de a intra eficient pe piață încât să descurajeze comportamentul furnizorului dominant este cu atât mai mică, iar riscurile și costurile unui eșec fiind dovadă a unei bariere economice.

3.2.1. Bariere la intrare pe piață

Existența barierelor de intrare pe piață este unul dintre factorii care determină lipsa potențialilor concurenți pe o piață relevantă. Prezența potențialilor concurenți limitează furnizorii de pe piață în posibilitățile de a se comporta într-o manieră independentă.

Activitatea pe piața serviciilor de acces la Internet la puncte fixe este supusă regimului de autorizare generală și licențiere în domeniul comunicațiilor electronice. Astfel, un nou intrat pe piață are nevoie de a trece inițial prin proceduri de autorizare, fapt ce reprezintă o barieră legală de intrare pe piață.

Conform informațiilor acumulate la dosar, numărul furnizorilor de servicii de acces la Internet la puncte fixe, activi în or. Chișinău s-a prezentat precum: 2014 – [...] furnizori, 2015 – [...] furnizori, 2016 – [...] furnizori, 2017 – [...] furnizori și 2018 – [...] de furnizori. Chiar dacă în perioada 2014-2018 au fost intrări pe piață serviciilor de acces la Internet la puncte fixe în or. Chișinău, totuși structura concurențială a pieței nu s-a modificat, fapt ce reiese din stabilitatea poziției pe piață a reclamatului, dar și din nivelul indicelui IHH, în această perioadă, de circa 3000 – indice ce măsoară gradul de concentrare a pieței, respectiv a nivelului de concurență pe piață, rezultatul căruia relevă faptul că nivelul de concurență între întreprinderi a rămas practic neschimbat.

O piață concentrată constituie o barieră la intrare, întrucât semnaleză capacitatea operatorilor existenți de retorsiune împotriva unui potențial nou intrat pe piață. Mai mult, vânzarea serviciilor de acces la Internet la puncte fixe în cadrul unor pachete de servicii este de natură să crească semnificativ costurile intrării pe piață a unui potențial concurent.

De asemenea, operarea unor platforme multiple pentru furnizarea serviciilor de pe piața relevantă, respectiv controlul unor infrastructuri care permit împachetarea serviciilor de pe piața relevantă cu servicii de retransmisiune a programelor audiovizuale este de natură să genereze economii de scară și de gamă semnificative, susceptibile de a constitui o barieră la intrare, inclusiv dezvoltare pe piața relevantă.

Specific comercializării serviciilor de acces la Internet reprezintă și faptul că, acestea se oferă pentru perioade minime prestabilite în contracte: 12 / 18 / 24 luni, în dependență de condițiile oferite de furnizori, precum ar fi includerea sau nu a echipamentelor de conectare în prețul abonamentelor. Schimbarea anticipată a furnizorului atrage anumite costuri sub forma unor penalități, fapt ce scade motivația consumatorului de a schimba prematur furnizorul. Astfel, termenul contractului și reținerea abonaților pentru perioade minime prestabilite reprezintă o barieră de intrare pe piața serviciilor de acces la Internet la puncte fixe, furnizorii noi fiind nevoiți să suporte și să contracareze efectului blocării consumatorilor în alte rețele.

În acest sens, „Starnet Soluții” SRL deține un avantaj concurențial de natură

să protejeze puterea de piață a acestei întreprinderi pe piața relevantă.

Prin urmare au fost identificate, în principal, bariere de ordin structural, date de: costurile ocazionate de construirea rețelei, posibilul efect de blocare al consumatorului în rețea ca urmare a costurilor ocazionate de schimbarea prematură a furnizorului de servicii, respectiv furnizarea serviciului CATV și IPTV în cadrul unor pachete de servicii, ceea ce ar reduce motivația utilizatorului final de a schimba furnizorul, prezența pe piață a unor operatori care realizează economii semnificative de scară și scop și care controlează infrastructuri capabile să împacheteze la nivel tehnologic și comercial diverse servicii de comunicații electronice (accentuând fenomenul de convergență a serviciilor de retransmisie TV și serviciilor de bandă largă).

3.3. Puterea compensatorie a cumpărătorului

Presiunile concurențiale pot fi exercitate nu numai de concurenții actuali sau potențiali, ci și de clienți. O întreprindere cu o cotă de piață mare poate să nu fie capabilă să acționeze în mod independent față de clienții care au o putere de negociere suficientă.

Puterea compensatorie a cumpărătorilor poate rezulta din dimensiunea clienților sau din importanța lor comercială pentru întreprinderea dominantă, precum și din capacitatea lor de a schimba ușor furnizorii, de a favoriza o nouă intrare pe piață sau de a se integra vertical și de a amenința în mod credibil cu astfel de acțiuni.

Prin urmare, în ceea ce privește puterea de contracarare / compensatorie a cumpărătorilor, în prealabil trebuie precizat faptul că cererea de servicii de pe piața relevantă a serviciilor de acces la Internet la puncte fixe, la nivelul or. Chișinău este fragmentată, fiind dificil ca aceasta să exercite în mod eficient o presiune asupra furnizorilor de servicii (cum ar fi cea exercitată de un grup unitar semnificativ de consumatori). Principalul mijloc de exercitare a puterii de contracarare îl reprezintă schimbarea furnizorului.

Însă dimensiunea costurilor schimbării furnizorului, deși în sine nu are aptitudinea de a bloca consumatorul într-o rețea, totuși nu este una neglijabilă. În condițiile furnizării serviciilor de acces la Internet la puncte fixe la pachet cu servicii de retransmisie a programelor audiovizuale, aceste costuri cresc⁶, având ca efect scăderea motivației consumatorului de a schimba furnizorul, reducând astfel credibilitatea eventualei amenințări cu schimbarea furnizorului de servicii.

De asemenea, ofertele de servicii ale principalilor furnizori, în particular „Starnet Soluții” SRL (cu precădere în ceea ce privește prețul serviciilor de pe

⁶ În cazul „Starnet Soluții” SA – 200-500 lei la rezilierea contractului la abonamente în afara promoțiilor, până la 1500 lei la reziliere pentru abonamente în cadrul promoțiilor. În cazul „Orange Moldova” SA – 1200 lei la reziliere contract la pachete de servicii TV+Internet abonament primar, 600 lei abonament secundar. În cazul „Sun Communications” SRL – 900 lei la reziliere anticipată a contractului la pachetele două și mai multe servicii. În cazul „Larom” SRL – 350 lei la rezilierea contractului la pachetele servicii duble.

piața relevantă, respectiv facilitățile oferite la achiziționarea acestora), sunt de natură să reducă și mai mult motivația consumatorului de a schimba furnizorul, reducând astfel mai mult credibilitatea eventualei amenințări cu schimbarea furnizorului de servicii.

Tot în acest sens, trebuie remarcat faptul că „Starnet Soluții” SRL, fiind cel mai mare furnizor de servicii de acces la Internet la puncte fixe în or. Chișinău, derulează frecvent campanii promoționale, fie ca acțiuni de retenție a propriilor abonați, fie ca acțiuni de atragere de noi clienți. Astfel, în aceste condiții se poate aprecia că și puterea compensatorie a consumatorilor nu este un criteriu relevant.

Analiza efectuată asupra puterii de piață deținută de „Starnet Soluții” SRL, pe piața relevantă primară a relevat o serie de concluzii.

1. „Starnet Soluții” SRL a deținut în mod stabil, în perioada anilor 2014-2018, o cotă de piață de peste [...]-%, cu mult mai mare față de cea deținută de următorii concurenți. De exemplu, doar față de „Moldtelecom” SA, al doilea furnizor după cota de piață, cota reclamatului a fost cu circa [...]-%- [...]-% mai mare. Acest fapt constituie un indicator privind puterea de piață a „Starnet Soluții” SRL pe piața relevantă. Piața are un grad de concentrare mare, de natură să protejeze puterea de piață a reclamatului fiind puțin probabil ca noile intrări să exercite o presiune concurențială efectivă asupra acestei întreprinderi.

2. Barierele la intrare pe piață identificate mai sus sunt, atât de natură structurală (bazate pe economii de scară, gamă și densitate, costuri irecuperabile și constrângeri tehnice), cât și de natură legală (necesitatea parcurgerii regimului de autorizare și licențiere). Numărul și dimensiunea acestora protejează în mod cumulativ poziția „Starnet Soluții” SRL pe piața relevantă primară.

3. „Starnet Soluții” SRL beneficiază de economii de gamă și scară semnificative, care susțin poziția sa pe piața relevantă primară.

4. „Starnet Soluții” SRL este o întreprindere integrată pe orizontală. Integrarea pe orizontală face parte dintr-o politică de fidelizare a propriilor clienți și consolidare a bazei de abonați. Acest fapt, coroborat cu faptele constatate, permite acestei întreprinderi, un grad de independență suficient de mare în raport cu concurenții săi (furnizorii de servicii de acces la Internet la puncte fixe), în ceea ce privește acțiunea sa pe piața relevantă primară.

În sensul prezentei investigații, concluziile enunțate supra au scos în evidență nu doar puterea de piață a „Starnet Soluții” SRL, ci și a întregului grup de întreprinderi „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL, având în vedere legăturile structurale și de apartenență a acestora la grup. Ambele întreprinderi au acționat în interesul grupului, au urmărit și contribuit la consolidarea poziției acestuia pe piața serviciilor de comunicații electronice în Republica Moldova, implicit pe piața serviciilor de acces la Internet la puncte fixe în or. Chișinău.

În concluzie, grupul de întreprinderi „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL s-a aflat în poziție dominantă unică pe piața relevantă primară - piața

serviciilor de acces la Internet la puncte fixe, în zona or. Chișinău.

Totodată, conform pct. 43 din Regulamentul privind stabilirea poziției dominante pe piață și evaluarea abuzului de poziție dominantă *„o întreprindere care are poziție dominantă pe o piață relevantă specifică poate fi considerată ca având poziție dominantă pe o piață strâns legată cu prima, dacă legăturile între cele două piețe sunt astfel încât să permită ca puterea de piață deținută pe o piață să fie exercitată pe cealaltă piață. O astfel de întreprindere se află, ca rezultat, într-o poziție comparabilă cu cea de deținere a unei poziții dominante pe piețele în cauză luate ca un tot întreg. Datorită poziției dominante pe prima piață și prezenței pe piața secundară asociată, întreprinderea dominantă își poate astfel exercita puterea de piață de care dispune pe prima piață pentru a se comporta, independent de clienți, pe ultima piață”*.

Conform prevederilor de la art. 10 alin. (1) din Legea concurenței, o poziție dominantă pe o piață relevantă poate fi deținută, atât de o întreprindere, cât și de un grup de întreprinderi. Prin urmare prevederea expusă la pct. 43 din Regulament privind stabilirea poziției dominante pe piață și evaluarea abuzului de poziție dominantă se aplică și unui grup de întreprinderi aflat în poziție dominantă pe o piață relevantă.

În sensul cazului investigat, precum și în conformitate cu pct. 44 din Regulamentul privind stabilirea poziției dominante pe piață și evaluarea abuzului de poziție dominantă, în cazul în care grupul de întreprinderi „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL deține poziție dominantă pe o piață primară, în speță fiind vorba de piața serviciilor de acces la Internet la puncte fixe în or. Chișinău și comite un abuz pe piața secundară – în speță piața serviciilor de retransmisiune a programelor audiovizuale prin tehnologia CATV și IPTV, în perimetrul străzilor Alba-Iulia, șos. Balcani, Nicolae Costin, Liviu Deleanu și Onisifor Ghibu din sectorul Buiucani, or. Chișinău, nu este necesară stabilirea poziției dominante a grupului respectiv de întreprinderi pe piața secundară.

Perioada de timp supusă examinării

Perioada supusă examinării cuprinde intervalul de timp trimestrul II, 2014 – prezent.

III. Acte și fapte constatate

Conform celor expuse în plângere, precum și în baza informațiilor acumulate pe parcursul desfășurării investigației se constată următoarele.

„Starnet Soluții” SRL a prestat în baza Contractului de mandat nr. 01/01 din 01.01.2014 încheiat cu „TV-BOX” SRL, servicii TV contra plată, prin tehnologia CATV la un preț lunar de 30 de lei, care în opinia CTC „Alfa” SA este, în mod evident, un preț scăzut și nu poate acoperi costul real al serviciilor prestate.

Reclamantul consideră că, acțiunea „Starnet Soluții” SRL constituie un abuz de poziție dominantă, întrucât acesta aplică prețuri de ruinare în scopul înlăturării concurenților, fapt care prejudiciază, atât reclamantul, cât și alți furnizori de pe piața comunicațiilor electronice. CTC „Alfa” SA a reclamat că din cauza acțiunilor „Starnet Soluții” SRL ar fi pierdut circa [...] de abonați conectați la serviciul TV.

Scăderea bazei de abonați a CTC „Alfa” SA este confirmată și de informațiile incluse în Anexa 2 la scrisoarea înregistrată la Consiliul Concurenței cu nr. de intrare 2602 din 09.06.2017 și scrisoarea nr. 207 din 26.09.2019. Numărul abonaților CTC „Alfa” SA la serviciul de televiziune prin cablu a scăzut începând cu ianuarie 2014 de la [...] la [...] abonați în septembrie 2019.

În plângerea depusă la Consiliul Concurenței, CTC „Alfa” SA relatează despre faptul că, abonamentul CATV comercializat la prețul de 30 lei/lunar de către „Starnet Soluții” SRL, în care se include retransmisiunea a 71 de canale TV, are un cost minim de cel puțin [...] \$ (aproximativ [...] lei conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei la data de 26.06.2017), acesta fiind doar costul de retransmisiune. Tarifele de retransmisiune au fost obținute de către reclamant de la deținătorii de drepturi asupra canalelor TV, incluse în abonamentul CATV, prestat de către reclamat: [...] SRL, [...] SRL și [...].

La solicitarea Consiliului Concurenței, „Starnet Soluții” SRL, prin scrisoarea nr. SSL14/115 din 08.06.2017, a explicat inițial că nu practică activitate în domeniul televiziunii prin cablu și nu deține autorizație de retransmisiune de la CCA. Prin aceeași scrisoare, întreprinderea a prezentat informații referitoare la costul abonamentului CATV. Datele prezentate de reclamat privind costul abonamentului CATV a cuprins doar costul de retransmisiune a canalelor. Astfel, costul per abonat, în mențiunea reclamatului, pentru un abonament CATV este de [...] lei/ lunar.

La solicitarea repetată a Consiliului Concurenței, „Starnet Soluții” SRL, prin scrisoarea nr. SSL14/129 din 19.06.2017 a informat faptul că *„costul abonamentului CATV nu include și nu urmărește recuperarea costurilor de infrastructură. Costul conectării este suportat de către compania „Starnet Soluții”, ca urmare a promoției de marketing efectuată în zonă, care urmărește securizarea bazei de clienți prin resemnarea contractelor. Ca urmare, conectarea la serviciul de CATV se oferă gratuit și se acoperă din costul abonamentului lunar de Internet, iar costul serviciului de CATV este încasat de compania „TV-BOX” SRL. Costul de conectare :... [...] lei.”*

Prin urmare, conform celor comunicate de către „Starnet Soluții” SRL, o parte din costurile ce intervin la prestarea serviciului CATV, în parteneriat cu „TV-BOX” SRL, sunt acoperite din contul veniturilor obținute din comercializarea abonamentelor lunare la Internet.

La cererea Consiliului Concurenței de a prezenta actele confirmative (ordine de aprobare, regulamente, concepte etc.) ce vizează prețurile la abonamentele

CATV în perioada ianuarie 2014 – mai 2017, precum și informații cu privire la data începerii comercializării abonamentului CATV - 30 lei/lunar, „Starnet Soluții” SRL nu a oferit informațiile solicitate, argumentând imposibilitatea furnizării pe motiv că aceste date sunt stabilite și cunoscute de către „TV-BOX” SRL. Totodată, aceasta a menționat că activitatea de parteneriat cu compania „TV-BOX” SRL, în domeniul televiziunii prin cablu a început din luna ianuarie 2014.

Astfel, în urma solicitărilor din partea Consiliului Concurenței, prin scrisoarea nr. 13 din 26.07.2017, „TV-BOX” SRL a comunicat că, prețurile practicate la abonamentele de televiziune analogică prin cablu, de la începutul activității și până în momentul prezentării răspunsului respectiv au fost stabilite în mărime de 30 de lei și că se află în imposibilitatea de a prezenta actele confirmative privind lansarea serviciului CATV, pe motiv că fostul administrator al întreprinderii nu a transmis actele respective administrației noi. Totodată, prin scrisoarea nr. 12 din 04.10.2017 acesta a confirmat că, abonamentele CATV sunt comercializate începând cu luna iunie 2014.

Situația prețurilor practicate la abonamentul CATV. Evoluția conectărilor / deconectărilor la / de la serviciul CATV a reclamantului și reclamatului.

Ca urmare a celor discutate în cadrul audierilor desfășurate la data de 12.09.2019, Consiliul Concurenței a revenit către părțile implicate în dosar cu solicitări suplimentare de prezentare a informațiilor.

În urma examinării informațiilor prezentate de către BAA [...] - reprezentantul reclamatului, prin scrisorile înregistrate cu nr. de intrare 3250 din 23.09.2019 și nr. de intrare 3299 din 26.09.2019, s-a constatat faptul că reclamatul a dezvoltat prima rețea de cablu CATV în or. Ungheni, la sfârșitul anului 2011, cu lansarea acestui serviciu în anul 2013. În anul 2014, urmare a necesității de modernizare a rețelei de fibră optică în sectorul Buiucani, or. Chișinău, reclamatul a dezvoltat a doua rețea de cablu CATV, lansarea serviciului având loc în iunie 2014.

Având în vedere diferențele de prețuri aplicate la abonamentele CATV în or. Ungheni și tipurile de abonamente CATV, față de prețurile și tipurile de abonamente comercializate în or. Chișinău, precum și faptul că prin plângerea depusă la Consiliul Concurenței a fost reclamată aplicarea unui preț de ruinare la abonamentul CATV în mărime de 30 lei/lunar în sectorul Buiucani, or. Chișinău, sfera de analiză a investigației date va cuprinde doar analiza acțiunii reclamate în zona în care aceasta a produs efecte anticoncurențiale.

Astfel, așa cum a menționat reclamatul prin scrisorile prezentate de BAA [...], în partea ce ține de prețurile aplicate la abonamentele CATV, serviciul CATV a fost disponibil la momentul lansării, în anul 2014, în trei versiuni de preț, 30 lei, 45 lei, 60 lei, aplicabile după cum urmează:

- a) pentru clienții care solicitau conectarea doar la CATV, prețul abonamentului oferit era de 60 de lei;
- b) pentru clienții care dispuneau de un pachet de internet cu un abonament în mărime de 165 lei lunar – 45 lei;
- c) pentru clienții care solicitau un pachet nou, cu IPTV și solicitau conectarea a celui de-al doilea TV la CATV – 30 lei.

Informația de mai sus este confirmată și prin Ordinele de lansare, aprobate de către conducerea „Starnet Soluții” SRL, copiile ordinelor fiind prezentate de către BAA [...].

Așadar, prin Ordinul de lansare nr. 03-06/2014 din 03.06.2014, serviciul CATV a fost oferit, atât în varianta simplă - CATV Only, cât și în pachete de servicii: Internet+CATV și Triple+CATV, la prețuri lunare de 70 lei, 45 lei, și respectiv 30 lei.

La scurt timp de la lansarea serviciului CATV în sectorul Buiucani, or. Chișinău, „Starnet Soluții” SRL a dat startul unei campanii promoționale prin Ordinul nr. 09-07/204 din 23.06.2014, ce s-a desfășurat timp de 20 de zile (21.07.2014-10.08.2014). În cadrul acestei campanii, reclamatul a oferit serviciul CATV în cadrul a mai multor tipuri de abonamente: CATV Only, CATV+Internet, CATV+Bundle și CATV+Triple, atât la prețuri reduse, cât și la preț de 0 lei, în dependență de tipul de client: nou sau existent, precum și în dependență de tipul pachetului de servicii ales (CATV+Internet, CATV+Bundle și CATV+Triple). În cadrul promoției, clienții existenți ce solicitau serviciul CATV (71 canale TV incluse), beneficiau gratuit de acest serviciu; clienții noi, beneficiau de serviciul CATV la un preț de 60 lei pentru abonamentul CATV Only; dacă se opta pentru un abonament de tip multiplay cu un preț cuprins între 155 lei-174 lei, serviciul CATV era oferit la preț de 30 lei; pentru opțiunea în favoarea unui abonament cu preț între 175 lei-199 lei, serviciul CATV era taxat cu 15 lei; iar pentru un abonament multiplay de peste 199 lei, serviciul CATV era oferit gratuit.

Astfel, se constată din cele menționate că, prețul de 30 lei / lunar la abonamentul CATV (71 canale TV incluse) a fost aplicat de către „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL când acesta era comercializat în combinație cu alte servicii, în cadrul unor abonamente de tip multiplay.

Totodată, așa cum se atestă din informația prezentată de reclamat, prin scrisoarea nr. de intrare 3299 din 26.09.2019, în perioada trimestrul III, 2014 – trimestrul III, 2019, doar în jur de [...] [...] de abonați au beneficiat lunar de abonamente CATV la prețuri de 70 / 60 / 49 / 45 lei, restul între [...] [...] de abonați au fost tarificați lunar cu 30 de lei.

Cu referire la poziționarea geografică pe piața serviciilor CATV, CTC „Alfa” SA a menționat, prin scrisoarea înregistrată la Consiliul Concurenței cu nr. de intrare 2602 din 09.06.2017, că prestează servicii CATV în perimetrul

sectorului Buiucani, or. Chișinău, același răspuns fiind oferit și de către „Starnet Soluții” SRL, prin scrisoarea nr. SSL14/115 din 08.06.2017.

Din analiza informațiilor prezentate de ambele părți privind amplasarea geografică a rețelelor CATV a acestora s-a constatat că, prezența „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL în sectorul Buiucani, or. Chișinău nu acoperă întreaga rețea a reclamantului care se extinde pe 40 de străzi din sector. Rețeaua de cablu CATV a „Starnet Soluții” SRL este amplasată pe 5 străzi, pe care este prezent și CTC „Alfa” SA: str. Alba-Iulia, str. Șoseaua Balcani, str. Liviu Deleanu, str. Nicolae Costin și str. Onisifor Ghibu.

Însă, deși prezent doar pe 5 străzi, conform situației de la sfârșitul trimestrului II, 2017, când a înregistrat cel mai mare număr de abonați la serviciul CATV în or. Chișinău ([...] de abonați la serviciul CATV), „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL dețineau aproximativ [...] % din numărul de abonați în raport cu numărul abonaților CTC „Alfa” SA ([...] abonați la serviciul CATV), care era prezent pe 40 de străzi în sectorul Buiucani.

Consiliul Concurenței a analizat evoluția numărului abonaților CTC „Alfa” SA⁷ și „TV-BOX” SRL⁸ la serviciile CATV în or. Chișinău, în perioada trimestrul I, 2014 – trimestrul III, 2019.

Începând cu trimestrul I, anul 2014, evoluția abonaților CTC „Alfa” SA la serviciul CATV a cunoscut o descreștere continuă, de la [...] de abonați la [...] de abonați, conform situației din trimestrul III, anul 2019.

Potrivit informațiilor furnizate de „TV-BOX” SRL, începând cu trimestrul II, 2014 și până în trimestrul II, 2017, aceasta a înregistrat o creștere continuă a bazei de abonați la serviciul CATV. Conform situației de la sfârșitul trimestrului II, anul 2017, „TV-BOX” SRL a înregistrat [...] de abonați la serviciul CATV. În trimestrul III, anul 2019, numărul abonaților a scăzut până la [...] de abonați.

Analiza evoluției conectărilor la serviciul CATV, în pachet cu serviciul de acces la Internet la puncte fixe, atestă faptul că creșterea bazei de abonați a „Starnet Soluții” SRL la servicii de acces la Internet la puncte fixe, în perioada trimestrul II, 2014 - trimestrul II, 2017 s-a datorat și conectărilor la serviciul CATV. Astfel, se poate afirma că prin strategia adoptată pe piața serviciilor CATV, reclamantul și-a protejat și consolidat poziția pe piața serviciilor de acces la Internet la puncte fixe în or. Chișinău.

În fapt, rețelele „Starnet Soluții” SRL și CTC „Alfa” SA se suprapun în raza a 5 străzi, iar scăderea numărului de abonați ai reclamantului include și deconectarea clienților de pe alte străzi decât cele pe care sunt prezenți ambii furnizori de rețele CATV.

⁷ Conform informațiilor prezentate prin scrisorile nr. intrare 2602 din 09.06.2017, nr. 201 din 07.03.2019, nr. 202 din 21.03.2019 și nr. 207 din 26.09.2019.

⁸ Conform informațiilor prezentate prin scrisorile nr. 12 din 04.10.2017 și nr. 4 din 13.03.2019; scrisoare de la BAA [...] înregistrată cu nr. de intrare 3250 din 23.09.2019

În urma examinării cererilor de deconectare de la serviciul de televiziune, informație prezentată de către CTC „Alfa” SA, prin scrisoarea înregistrată cu nr. de intrare 2602 din 09.06.2017 și nr. 206 din 24.09.2019, situația deconectărilor se prezintă astfel:

- în anul 2014, începând cu luna iunie, din totalul de [...] cereri de deconectare ce reprezentau adresele pe care era prezent în perioada respectivă și reclamatul, [...] de cereri sau circa 50% au fost înaintate pe motiv de schimbare a operatorului, din care [...] cereri cu indicarea expresă a „Starnet Soluții” SRL;
- în anul 2015, din totalul de [...] cereri de deconectare ce reprezentau adresele pe care era prezent și reclamatul, [...] de cereri sau circa 67% au fost înaintate pe motiv de schimbare a operatorului, din care [...] cereri cu indicarea expresă a „Starnet Soluții” SRL. Aici se menționează că, circa [...] de deconectări au fost realizate fără înaintarea unei cereri;
- în anul 2016, din totalul de [...] cereri de deconectare ce reprezentau adresele pe care era prezent și reclamatul, [...] de cereri sau circa 77% au fost înaintate pe motiv de schimbare a operatorului, din care [...] cereri cu indicarea expresă a „Starnet Soluții” SRL. Alte [...] de deconectări au fost realizate fără înaintarea unei cereri;
- în anul 2017, din totalul de [...] cereri de deconectare ce reprezentau adresele pe care era prezent și reclamatul, [...] de cereri sau circa 85% au fost înaintate pe motiv de schimbare a operatorului. Alte [...] de deconectări au fost realizate fără înaintarea unei cereri;
- în anul 2018, din totalul de [...] cereri de deconectare ce reprezentau adresele pe care era prezent și reclamatul, [...] de cereri sau circa 70% au fost înaintate pe motiv de schimbare a operatorului. Alte [...] de deconectări au fost realizate fără înaintarea unei cereri;
- în anul 2019, din totalul de [...] cereri de deconectare ce reprezentau adresele pe care era prezent și reclamatul, [...] de cereri sau circa 95% au fost înaintate pe motiv de schimbare a operatorului. Alte [...] de deconectări au fost realizate fără înaintarea unei cereri.

Prin urmare, chiar dacă nu se poate determina exact proporția abonaților CTC „Alfa” SA la serviciile CATV care au schimbat operatorul în favoarea grupului „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL din cauza că multe deconectări au fost realizate fără aplicarea unei cereri, iar în cererile depuse au fost invocate și alte motive decât cele de schimbare a operatorului, totuși efectul strategiei de preț a reclamatului a afectat negativ poziția pe piață a CTC „Alfa” SA pe străzile în care acesta concurează direct cu grupul „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL și, anume prin faptul că primul nu a fost în posibilitate de a concura eficient în zona respectivă și a-și proteja / menține baza de clienți deja abonați la serviciile sale, în aceeași măsură ca și grupul „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL, având în

vedere nivelul prețului de 30 lei aplicat pentru prestarea serviciului CATV, care nu putea fi replicat de către reclamant.

Se reiterează faptul că, în Contractul de mandat nr. 01/01 din 01.01.2014, în baza căruia „Starnet Soluții” SRL realizează în numele „TV-BOX” SRL acțiuni de comercializare a fost inclusă clauza precum că tarifele la abonamentele TV sunt stabilite [...]. Totodată, având în vedere legăturile structurale, „Starnet Soluții” SRL și „TV-BOX” SRL au fost determinate ca fiind parte a aceluiași grup de întreprinderi. Cu referire la acțiunile de pe piața serviciilor CATV, ambele întreprinderi au acționat în interesul grupului, respectiv în detrimentul reclamantului. În concluzie, grupul „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL devine responsabil pentru încălcarea Legii concurenței.

Analiza practicii anticoncurențiale prin prisma prețurilor de ruinare

Astfel, reieșind din cele expuse, precum și din analiza informațiilor acumulate pe parcursul investigației cu privire la existența temeiului rezonabil pentru suspectarea unui abuz de poziție dominantă din partea grupului „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL, Consiliul Concurenței constată următoarele.

Practicarea unor prețuri de ruinare în scopul înlăturării concurenților este o acțiune interzisă de art. 11 alin. (2) lit. e) din Legea concurenței.

Regulamentul privind stabilirea poziției dominante pe piață și evaluarea abuzului de poziție dominantă, la pct. 84 prevede posibilitatea Consiliului Concurenței de a interveni în cazul când practicile de excludere bazate pe preț au împiedicat deja sau pot împiedica concurența din partea concurenților care sunt considerați a fi la fel de eficienți ca și întreprinderea dominantă și, în anumite circumstanțe, din partea concurenților ipotetici, la fel de eficienți ca și întreprinderea dominantă, în speță fiind vorba de un grup de întreprinderi.

Conform pct. 89 din Regulament, *„Consiliul Concurenței va interveni, în general, atunci când există probe care arată că o întreprindere ce deține o poziție dominantă aplică practici de eliminare a concurenței, suportând, în mod deliberat, pierderi (practici denumite „sacrificiu”), astfel încât să excludă sau să poată să excludă unul sau mai mulți dintre concurenții săi actuali sau potențiali în vederea consolidării sau menținerii puterii sale de piață și cauzând astfel prejudicii consumatorilor”.*

La pct. 91 din Regulament este prevăzut că *„o practică va fi considerată de Consiliul Concurenței ca reprezentând un sacrificiu dacă, prin practicarea unui preț inferior pentru toată sau pentru o parte din producția sa în decursul perioadei de timp relevante, întreprinderea ce deține o poziție dominantă a suferit sau suferă pierderi care ar fi putut fi evitate. Dacă o întreprindere ce deține o poziție dominantă practică un preț inferior costului mediu variabil pentru toată sau pentru o parte din producția sa, nu recuperează costurile variabile: astfel suferă o pierdere care ar fi putut fi evitată. Prin urmare, practicarea unor prețuri*

inferioare costurilor medii variabile va fi considerată de Consiliul Concurenței, în majoritatea cazurilor, ca fiind o indicație clară a unui sacrificiu”.

Având în vedere art. 10. alin. (1) din Legea concurenței, prevederile de la pct. 84, 89 și 91 din Regulamentul privind stabilirea poziției dominante pe piață și evaluarea abuzului de poziție dominantă enunțate mai sus sunt aplicabile și față de un grup de întreprinderi ce deține poziție dominantă pe o piață relevantă.

Problema investigată se referă la practicarea unui presupus preț de ruinare de 30 lei/lunar la abonamentul CATV ce include 71 de canale TV, acest serviciu reprezentând o parte din producția grupului „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL, pe piața serviciilor de retransmisiune a programelor audiovizuale.

Totodată, abonamentul CATV (71 canale TV incluse), așa cum s-a constatat în cadrul investigației a fost prestat în diferite pachete și la prețuri diferite - 70 / 60 / 45 / 30 lei/lunar, precum și în varianta gratuită în cadrul promoțiilor. Însă numărul abonamentelor comercializate la prețuri de 70 / 60 / 45 lei/lunar, așa cum susține și reclamatul prin informațiile prezentate a fost destul de mic, peste 95% din abonamente fiind prestate la un preț de 30 de lei/lunar.

Astfel, urmează a fi stabilit faptul dacă politica de prețuri aplicată la comercializarea abonamentului CATV, în sectorul Buiucani, or. Chișinău de către „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL, începând cu luna iunie 2014 a generat venituri suficiente reclamatului, astfel încât prestarea serviciului CATV să reprezinte o activitate rentabilă sau cel puțin să acopere costul mediu variabil total suportat ca urmare a prestării serviciului respectiv.

Conform afirmațiilor „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL, la prestarea serviciului CATV nu s-a urmărit recuperarea costurilor de infrastructură, iar costul abonamentului CATV este format din costul de retransmisiune a programelor audiovizuale incluse în acest abonament. Totodată, aceasta a menționat că a suportat și costuri cu conectarea clienților la serviciul CATV, pe care acesta le-a evaluat la un nivel de [...] lei per conectare.

În speță, în cazul prestării serviciilor TV, o mare parte din costurile asociate costurilor operaționale reprezintă anume costul de retransmisiune a canalelor TV. Aceste costuri sunt reprezentate de taxele de licență pe care le achită Operatorul / Distribuitorul / Licențiatul, în baza contractelor de licență încheiate în vederea distribuirii / retransmisiunii programelor audiovizuale.

La solicitarea Consiliului Concurenței, nr. APD-05/334-2232 din 28.09.2017, de a prezenta un calcul detaliat al costului, precum și metoda de calcul al costului abonamentului CATV cu referințe la actele confirmative în baza cărora a fost efectuat acest calcul, reclamatul nu a pus la dispoziție informațiile solicitate, invocând faptul că acestea au fost prezentate prin scrisoarea nr. 13 din 26.07.2017. Se reiterează că, informația prezentată de către „TV-BOX” SRL, prin scrisoarea menționată, cuprinde doar tabelul cu canalele TV oferite în cadrul abonamentului CATV (71 canale TV incluse) și costul de retransmisiune per abonat a acestora,

fără a fi prezentat un calcul detaliat și actele confirmative în baza căruia a fost efectuat calculul.

Astfel, în primă fază, aceasta nu a prezentat probe concludente conform cărora se poate estima în mod rezonabil că activitatea privind prestarea serviciului CATV ar fi una profitabilă.

De asemenea, Consiliul Concurenței a solicitat prin scrisoarea nr. APD-05/268 din 12.07.2017 și, repetat, prin scrisoarea nr. APD-05/334-2232 din 28.09.2017, contractele de licență privind obținerea de către „TV-BOX” SRL a dreptului de retransmisiune a programelor audiovizuale incluse în cadrul abonamentului CATV.

„TV-BOX” SRL a revenit prin scrisorile nr. 16 din 08.08.2017 și, respectiv, nr. 12 din 04.10.2017, prezentând o parte din contractele de licență cu anexele corespunzătoare, precum și unele anexe și acte care confirmau acordarea dreptului de retransmisiune a canalelor TV, atât în cadrul rețelelor ce folosesc tehnologia IPTV, cât și în cadrul rețelelor de cablu, prin tehnologia CATV.

În urma audierii părților la data de 12.09.2019, la solicitarea Consiliului Concurenței, reclamatul a prezentat suplimentar următoarele informații: facturi fiscale și invoice-uri înaintate spre plată de către furnizorii de content întreprinderii „TV-BOX” SRL în perioada anilor 2014-2019; date privind rulajele contului de activ 243 „Conturi curente în valută străină” în perioada anilor 2014-2019; calculul costului mediu variabil al abonamentului CATV pentru perioada cuprinsă între trimestrul III, 2014 – trimestrul IV, 2017; veniturile înregistrate în urma comercializării serviciului CATV în perioada iunie 2014 – august 2019. Informațiile respective au fost examinate și utilizate de către Consiliul Concurenței la efectuarea calculului privind estimarea rentabilității serviciului CATV.

În economie, costul variabil și costul fix reprezintă cele două costuri principale pe care le are o întreprindere atunci când produce bunuri și servicii. Costul total al unei companii este compus din costurile fixe totale și costurile variabile totale. Costurile variabile variază în funcție de cantitatea produsă. Costurile fixe rămân aceleași, indiferent de cantitatea de producție produsă de întreprindere. Totodată, nu e necesar ca costurile variabile să intervină proporțional cu modificarea volumului de producție.

Prin scrisoarea nr. 01/02-09/19 din 02.10.2019, la solicitarea Consiliului Concurenței, întreprinderea [...] SRL - furnizorul cu cel mai mare portofoliu de content TV în abonamentul CATV, a comunicat că „...pe parcursul ultimilor 7 ani (n.red. anii 2013-2019), între SRL [...] și SRL „TV-BOX” au fost încheiate mai multe acorduri adiționale la prezentul Contract (n. red. Contractul nr. 34 din 30.12.2012), potrivit cărora au fost efectuate modificări referitor la lista posturilor și respectiv la mărimea taxei lunare. [...]”.

În vederea stabilirii costurilor variabile aferente abonamentului CATV s-a determinat faptul că, taxele de licență sunt stabilite în contracte, atât în sumă fixă,

de exemplu, pentru un întreg pachet de canale pentru care a fost acordat dreptul de retransmisiune, cât și ca plată per abonat.

Însă, analizând facturile fiscale și invoice-urile înaintate spre plată întreprinderii „TV-BOX” SRL, evoluția sumelor indicate în acestea, precum și având în vedere explicația întreprinderii [...] SRL, în partea ce ține de formarea prețului aplicat pentru acordarea dreptului de difuzare a canalelor TV s-a determinat că, costurile cu conținutul TV se modifică periodic, în dependență de mai mulți factori, printre care și numărul abonaților.

Prin urmare, aceste costuri au intervenit lunar, trimestrial și semestrial. Modificările de preț au fost efectuate periodic de către furnizorii de conținut. De exemplu, în invoice-urile înaintate de furnizorii străini de conținut TV era indicat în unele cazuri, atât prețul total spre plată, cât și informații privind numărul abonaților la care era raportat acest preț. Deci, prețurile spre plată se modificau periodic, însă la fel se modificau și informațiile privind numărul abonaților ce a stat la baza estimării prețului înaintat spre plată, ceea ce denotă că aceste prețuri reprezentau un cost variabil pentru „TV-BOX” SRL.

Astfel, s-a determinat că majoritatea costurilor asociate conținutului TV și suportate de către „TV-BOX” SRL, în vederea retransmisiunii canalelor TV incluse în abonamentul CATV, reprezintă costuri variabile, acestea intervenind și modificându-se periodic, inclusiv cu raportare la numărul abonaților. Costul mediu variabil aferent abonamentului CATV, în cazul de față, este reprezentat, pe de o parte, de media costurilor ce reprezintă taxele de licență înaintate spre achitare reclamatului.

Pe de altă parte, un alt cost suportat per unitate de produs și luat în calcul la stabilirea nivelului costului mediu variabil aferent abonamentului CATV este reprezentat de cheltuielile de conectare a abonaților la serviciul CATV. Conform scrisorii nr. SSL14/152 din 26.07.2017, „Starnet Soluții” SRL a precizat că, pentru conectarea fiecărui abonat, acesta suportă un cost de [...] lei, care include:

- cablu coaxial 0,6 – [...] lei;
- conectoare coaxial – 2 unități, cost [...] lei;
- scoabe de fixare cablu – 8 unități, cost [...] lei;
- onorariu conectare – [...] lei.

În partea ce ține de costul conectării, deși este generat o singură dată la începutul prestării serviciului CATV, acesta va fi disociat ca cheltuială lunară având în vedere durata medie de viață a abonamentului CATV, care ar putea servi ca referință întreprinderii atunci când urmărește recuperarea sumei investite.

Având în vedere cele comunicate de către „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL, precum că, în urma unei analize statistice, contractele de abonamente CATV au fost reziliate în perioada anilor 2014-2018, cel puțin după un termen de [...] de luni, prin urmare, costul total al conectării la serviciul CATV în analiza Consiliul Concurenței va fi raportat la [...] de luni.

Conform datelor extrase din contractele de licență prezentate de către „TV-BOX” SRL, prin scrisorile nr. 16 din 08.08.2017 și nr. 12 din 04.10.2017, din invoice-urile și facturile fiscale prezentate prin scrisoarea înregistrată cu nr. de intrare 3250 din 23.09.2019 de către BAA [...], au fost obținute o parte din costurile medii variabile aferente abonamentului CATV (71 de canale TV incluse), acestea fiind proiectate trimestrial, în limita informațiilor disponibile, începând cu trimestrul III, 2014 și până în trimestrul IV, 2018, inclusiv.

Totodată, ținând cont că nu au fost prezentate informații privind costurile tuturor canalelor TV incluse în abonamentul CATV, analiza costului mediu variabil a fost completată și ajustată cu informațiile disponibile Consiliului Concurenței privind rulajul contului 243 „Conturi curente în valută străină” prezentate de reclamat.

În aceeași ordine de idei, costurile cu conținutul TV privind unele canale TV nu au fost acoperite de acte confirmative pe întreaga perioadă analizată, astfel, aceste costuri au fost corelate și proiectate de către Consiliul Concurenței în baza ultimelor informații justificative disponibile (vezi Anexa 1). Însă, chiar și în ipoteza în care aceste costuri nu ar fi luate în calcul, rezultatul nu ar modifica în esență concluziile analizei efectuate.

Calculul costului mediu variabil aferent abonamentului CATV (71 de canale TV) a inclus și costul cu conectarea - [...] lei, disociat cu recuperare lunară pe un termen de [...] luni (vezi Anexa 1).

Toate sumele privind achitarea conținutului TV furnizat, în valută străină EUR sau USD, au fost convertite în monedă națională cu aplicarea ratei medii trimestriale de schimb afișate de Banca Națională a Moldovei în perioada iulie 2014 – decembrie 2018 (vezi Anexa 3).

Pentru a considera că activitatea în urma prestării acestui serviciu a fost și este una profitabilă, costurile medii variabile aferente abonamentului CATV ar trebui să depășească veniturile obținute de către reclamat în urma comercializării serviciului respectiv de-a lungul întregii perioade analizate, în limita informațiilor disponibile.

Luând în calcul numărul mediu trimestrial de abonați la serviciul CATV în sectorul Buiucani, or. Chișinău (vezi Anexa 4) și costul mediu variabil aferent abonamentului CATV, a fost estimat costul mediu variabil total suportat de către reclamat în perioada iulie 2014 - decembrie 2018 la prestarea serviciului dat.

Costul mediu variabil total obținut a fost raportat la venitul total obținut de către reclamat din comercializarea serviciului CATV, fiind astfel determinată perioada pentru care reclamatul nu și-a acoperit costurile medii variabile suportate cu prestarea serviciului CATV în sectorul Buiucani, or. Chișinău (vezi Anexa 2).

Rezultatele obținute sunt afișate în Tabelul de mai jos, după cum urmează.

**Estimarea recuperării costului mediu variabil asociat abonamentului CATV
(71 canale TV), în perioada trimestrul III, 2014 – trimestrul IV, 2018**

Nr.	Perioada	Costul mediu variabil asociat abonamentului CATV, fără TVA, lei	Diferența venit total din CATV / cost mediu variabil total CATV, fără TVA, lei
1.	trimestrul III, anul 2014	[...]	[...]
2.	trimestrul IV, anul 2014	[...]	[...]
3.	trimestrul I, anul 2015	[...]	[...]
4.	trimestru II, anul 2015	[...]	[...]
5.	trimestrul III, anul 2015	[...]	[...]
6.	trimestrul IV, anul 2015	[...]	[...]
7.	trimestrul I, anul 2016	[...]	[...]
8.	trimestru II, anul 2016	[...]	[...]
9.	trimestrul III, anul 2016	[...]	[...]
10.	trimestrul IV, anul 2016	[...]	[...]
11.	trimestrul I, anul 2017	[...]	[...]
12.	trimestru II, anul 2017	[...]	[...]
13.	trimestrul III, anul 2017	[...]	[...]
14.	trimestrul IV, anul 2017	[...]	[...]
15.	trimestrul I, anul 2018	[...]	[...]
16.	trimestru II, anul 2018	[...]	[...]
17.	trimestrul III, anul 2018	[...]	[...]
18.	trimestrul IV, anul 2018	[...]	[...]

Sursă: Analiza Consiliului Concurenței în baza informațiilor prezentate de reclamat

Urmărind rezultatele afișate în Tabelul 6, se atestă faptul că începând cu trimestrul III, anul 2014 și până în trimestrul I, anul 2017, inclusiv, pentru o perioadă de circa 2 ani și 9 luni, reclamatul nu și-a acoperit costul mediu variabil asociat abonamentului CATV (71 canale TV), din veniturile obținute în urma prestării acestui serviciu.

Chiar dacă reclamatul a afirmat că în majoritatea cazurilor a fost aplicat un preț de 30 lei/lunar la abonamentele CATV, urmărind informația afișată în Tabelul 6, Consiliul Concurenței constată că acest preț nu avea cum să acopere costul mediu variabil aferent abonamentului CATV, întrucât acesta s-a situat la un nivel mult peste prețul de 25 lei/lunar (30 lei/lunar fără TVA) în perioada iulie 2014 – decembrie 2018, costul mediu variabil per abonament situându-se în intervalul [...] lei – [...] lei, fără TVA.

Se reiterează faptul că, analiza a cuprins determinarea costului mediu variabil aferent abonamentului CATV doar în baza costurilor de retransmisiune a programelor audiovizuale incluse în acest abonament, în limita informațiilor

disponibile, precum și în baza costului mediu variabil suportat la conectarea abonaților la serviciul CATV.

Astfel, luând în considerare cele expuse, veniturile preconizate a fi obținute de către grupul „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL, din comercializarea abonamentelor CATV, nu au acoperit costurile medii variabile suportate în urma prestării acestor abonamente, serviciul CATV al reclamatului negenerând profit începând cu trimestrul III, anul 2014 și până în trimestrul I, anul 2017.

Totodată, analizând prețurile principalilor concurenți aplicate la abonamentele TV de bază (vezi Tabelul 1), cele mai aproape ca specificații de abonamentul CATV al reclamatului (după număr de canale TV incluse, tipul tehnologiei de retransmisiune) se observă faptul că, niciun concurent nu oferea un tarif mai mic de 50 lei per abonament. Tot aici, menționăm afirmația CTC „Alfa” SA invocată în plângere, precum că aceasta este în imposibilitate de a oferi un preț mai mic de 50 lei per abonament în vederea evitării eventualelor plecări ale abonaților ca urmare a acțiunilor „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL.

Legislația concurențială interzice folosirea unei poziții dominante pe piața relevantă prin practicarea unor prețuri de ruinare în măsura în care aceasta **poate afecta concurența** sau leza interesele colective ale consumatorilor finali.

Prin urmare, s-a constatat tendința reclamatului de a suporta deliberat pierderi. Politica de prețuri a „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL a purtat un caracter eliminatoriu în cadrul unui plan ce avea ca scop eliminarea concurenților. În fapt, efectul acțiunilor „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL, pe piața serviciilor de retransmisiune a programelor audiovizuale în zona în care grupul a dezvoltat rețeaua de cablu și a prestat servicii CATV, a afectat negativ poziția CTC „Alfa” SA pe această piață. Numărul abonaților acesteia a cunoscut o continuă scădere.

Totodată, CTC „Alfa” SA a fost lipsit de posibilitatea de a concura eficient în vederea dobândirii unor potențiali abonați la serviciile sale în zona străzilor pe care „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL prestează serviciile CATV, CTC „Alfa” SA nefiind în posibilitate să replice un tarif la fel de scăzut ca cel al reclamatului.

Cu referire la situația de pe piața serviciilor TV din or. Ungheni, conform rapoartelor ANRCETI și a informațiilor acumulate la dosar, pe lângă grupul „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL, în perioada anilor 2013-2018 au mai activat și alte 3 întreprinderi: „Moldtelecom” SA – furnizor de servicii IPTV, precum și „Interservicii” SRL și „Vertamar” SRL - furnizori de servicii CATV.

Conform bazei de date ACCES, „Interservicii” SRL a ieșit de pe piața serviciilor TV din or. Ungheni, intrând în proces de insolvență începând cu luna aprilie, 2019. Conform rapoartelor prezentate la ANRCETI, în anul 2013 „Interservicii” SRL a înregistrat circa [...] de abonați, iar ulterior în anul 2017 și anul 2018 numărul abonaților raportați a scăzut la circa [...] pentru fiecare an. Deci,

se poate concluziona că numărul anual al abonaților „Interservicii” SRL, în perioada 2013-2018 a fost de circa [...] [...] abonați.

Cât privește întreprinderea „Vertamar” SRL, în anul 2013 aceasta a înregistrat în or. Ungheni circa [...] de abonați la serviciile TV, iar până în anul 2018 baza de abonați a acestuia a cunoscut o continuă scădere, fapt ce coincide cu intrarea pe piață a grupului „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL. Astfel, de la [...] de abonați înregistrați în anul 2014 baza de abonați a „Vertamar” SRL a scăzut an de an, în anul 2018 înregistrând doar [...] de abonați.

Grupul „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL, conform informațiilor la dosar a intrat pe piața serviciilor TV din or. Ungheni în toamna anului 2013. Conform rapoartelor ANRCETI și a informațiilor furnizate de reclamat în cadrul investigației, cel puțin în perioada anilor 2013-2017, grupul a înregistrat o bază de abonați în continuă creștere. Din anul 2013 și până în anul 2017 baza de abonați a grupului la serviciul CATV prestat în or. Ungheni a crescut până la [...] de abonați. Conform scrisorii de la BAA [...] nr. de intrare 3299 din 26.09.2019, grupul „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL a practicat în or. Ungheni, prețuri de [...] [...] lei la abonamentul CATV care includea cel puțin 50 de canale TV.

În privința bazei de abonați a „Moldtelecom” SA la serviciul IPTV în or. Ungheni, menționăm că numărul acestora a fost unul constant în toată perioada 2013-2018, fiind cuprins între circa [...] [...] de abonați anual.

Se poate concluziona cel puțin în cazul „Vertamar” SRL, că abonații acestuia la serviciul CATV au migrat către grupul „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL.

Astfel, referitor la situația de pe piața serviciilor TV din or. Ungheni, se constată că începând cu anul 2013, de când reclamatul și-a început activitatea în or. Ungheni și până în anul 2018, un furnizor de servicii TV a ieșit de pe piață („Interservicii” SRL), unul a înregistrat o scădere a bazei de abonați de cel puțin 4 ori („Vertamar” SRL), iar alt furnizor și-a menținut constantă baza de abonați („Moldtelecom” SA).

Experiența urmărită pe piața serviciilor TV din or. Ungheni oferă dovezi suplimentare în privința comportamentului general al grupului „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL, și anume de exploare a concurenților prin strategii de preț, implicit de eliminare a acestora de pe piață.

Constatările expuse în prezenta decizie indică asupra faptului că, politica de prețuri practică de către „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL a reprezentat un element de restrângere a concurenței ce a adus la diminuarea cotei de piață a reclamantului, cu riscul ulterior de înlăturare a acestuia de pe piață. Astfel, grupul de întreprinderi „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL au săvârșit un abuz de poziție dominantă interzis de art. 11 din Legea concurenței.

Prin scrisorile nr. APD-05/128-836, nr. APD-05/129-837 și nr. APD-05/130-838 din 09.04.2019, în conformitate cu prevederile art. 59 al Legii concurenței, Consiliul Concurenței a remis părților implicate raportul de investigație pentru a le

oferi acestora posibilitatea de a prezenta observații.

Observațiile pe marginea raportului de investigație au fost prezentate de către BAA [...], în calitate de reprezentant legal al intereselor „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL pe acest caz, prin scrisoarea nr. 198 din 03.06.2019 și au fost luate parțial în considerare de către Consiliul Concurenței.

1. Astfel, cu referire la stabilirea relației de piață primară – piață secundară, reclamatul invocă că legătura între piața serviciilor de acces la Internet la puncte fixe și piața serviciilor de retransmisiune a programelor audiovizuale prin tehnologia CATV și IPTV nu este de piață primară și piață secundară. Acesta consideră că elementele definitorii în stabilirea unei asemenea legături presupun existența unei relații de necesitate a produselor secundare pentru utilizarea produsului primar și că această relație de necesitate nu este aplicabilă relației dintre piețele definite în cadrul investigației. Pentru utilizarea serviciilor de acces la Internet prin puncte fixe oferite de „Starnet Soluții” SRL, consumatorii nu trebuie să achiziționeze servicii de retransmisiune a programelor audiovizuale prin tehnologia CATV, în cazul în care acestea pot fi solicitate, atât împreună, cât și separat de către consumator, de la același furnizor sau de la furnizori diferiți și fără a fi necesar de a renunța la serviciul de acces la Internet la puncte fixe.

La acest subiect, Consiliul Concurenței reiterează că investigarea unui caz de abuz de poziție dominantă se realizează în strictă conformitate cu Legea concurenței, precum și cu Regulamentul privind stabilirea poziției dominante pe piață și evaluarea abuzului de poziție dominantă, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr.16 din 30.08.2013.

Pct. 43 și 44 din Regulamentul privind stabilirea poziției dominante pe piață și evaluare abuzului de poziție dominantă, prevede că *”o întreprindere care are poziție dominantă pe o piață relevantă specifică poate fi considerată ca având poziție dominantă pe o piață strâns legată cu prima, dacă legăturile între cele două piețe sunt astfel încât să permită ca puterea de piață deținută pe o piață să fie exercitată pe cealaltă piață. O astfel de întreprindere se află, ca rezultat, într-o poziție comparabilă cu cea de deținere a unei poziții dominante pe piețele în cauză luate ca un tot întreg. Datorită poziției dominante pe prima piață și prezenței pe piața secundară asociată, întreprinderea dominantă își poate astfel exercita puterea de piață de care dispune pe prima piață pentru a se comporta, independent de clienți, pe ultima piață. În cazul în care întreprinderea deține poziție dominantă pe piața primară și comite un abuz pe piața secundară, nu este necesar să se stabilească poziția dominantă a întreprinderii respective pe piața secundară.”*

În cadrul investigației s-a stabilit poziția dominantă a grupului „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL, prin intermediul întreprinderii „Starnet Soluții” SRL pe piața serviciilor de acces la Internet la puncte fixe în zona or. Chișinău. Totodată, s-a stabilit și faptul că reclamatul subvenționează conectarea serviciilor

CATV din veniturile obținute în urma prestării serviciilor de acces la Internet.

Tot în cadrul investigației s-a constatat că serviciile CATV sunt prestate de către grupul „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL la prețuri ce nu au acoperit costurile medii variabile asociate abonamentului CATV (71 canale TV incluse), ceea ce denotă faptul că poziția de putere economică deținută pe piața primară a fost transferată de către „Starnet Soluții” SRL pe piața asociată, secundară în cazul dat – piața serviciilor de retransmisiune a programelor audiovizuale prin tehnologia CATV și IPTV în zona în care grupul și-a dezvoltat rețeaua CATV.

Deși, observația precum că *„serviciile de acces la Internet la puncte fixe și serviciile de redistribuire a programelor audiovizuale prin cablu coaxial CATV pot fi solicitate de consumator împreună sau separat, de la același furnizor sau de la furnizori diferiți, fără restricții, și fără a fi necesar de a renunța la serviciul de acces la Internet prin puncte fixe”* este una corectă, totuși constatările în cadrul investigației s-au bazat și sunt demonstrate prin capacitatea și posibilitatea reclamatului de a se comporta independent pe o altă piață, decât pe cea pe care deține poziție dominantă.

Anume subvenționarea serviciului CATV din contul serviciilor de acces la Internet la puncte fixe, și practicarea unor prețuri de ruinarea la serviciul CATV, definește legătura dintre cele două piețe. În concluzie, stabilirea și raportarea celor două piețe relevante definite în cadrul investigației, ca fiind piață primară și piață secundară, corespunde celor prevăzute de Regulament, și anume că *”o întreprindere care are poziție dominantă pe o piață relevantă specifică poate fi considerată ca având poziție dominantă pe o piață strâns legată cu prima, dacă legăturile între cele două piețe sunt astfel încât să permită ca puterea de piață deținută pe o piață să fie exercitată pe cealaltă piață. O astfel de întreprindere se află, ca rezultat, într-o poziție comparabilă cu cea de deținere a unei poziții dominante pe piețele în cauză luate ca un tot întreg.”* Ținând cont de art. 10 alin. (1) din Legea concurenței care stipulează că: *„poziția dominantă pe una sau mai multe piețe relevante poate fi deținută de o singură întreprindere, **de un grup de întreprinderi (poziție dominantă unică)** sau în comun de două sau mai multe întreprinderi ori de două sau mai multe grupuri de întreprinderi (poziție dominantă colectivă)”*, prevederile din Regulament expuse mai sus se aplică și unui grup de întreprinderi.

2. Cu referire la definirea pieței geografice, reclamatul susține că, piața serviciilor de acces la Internet la puncte fixe nu poate fi limitată la nivelul or. Chișinău, fiind de dimensiune națională. Argumentele reclamatului s-au bazat pe considerentul că, pentru piețele reglementate supuse autorizării, dimensiunea geografică coincide cu sfera de acțiune a autorizației. Acesta a enunțat cele constatate de către ANRCETI, care în Analiza pieței de furnizare cu ridicata de servicii de acces local la puncte fixe și a pieței de furnizare cu ridicata de servicii

de acces central la puncte fixe a determinat că: „*Autorizarea generală permite persoanei autorizate să desfășoare activitatea național. Astfel, orice zonă geografică a teritoriului național este caracterizată prin condiții similare de autorizare, fără nici o excepție, ceea ce denotă caracterul omogen al autorizațiilor tuturor furnizorilor de pe piață și a potențialilor noi-intrați.*”

Reclamatul consideră că are o prezență cu tendințe preponderent naționale, decât locale, iar tendința de extindere geografică a activității legată de serviciile de acces la Internet la puncte fixe este în continuă creștere.

La acest subiect, Consiliul Concurenței precizează că, în cadrul aceleiași Analize a pieței de furnizare cu ridicata de servicii de acces local la puncte fixe și a pieței de furnizare cu ridicata de servicii de acces central la puncte fixe, ANRCETI relatează că „*condițiile concurențiale diferă pe teritoriul Republicii Moldova, în principal în zonele urbane unde, în afară de Moldtelecom, sunt prezenți furnizori alternativi care operează propriile rețele locale de acces pe suport de fire de fibră optică.*”

Consiliul Concurenței atrage atenție asupra faptului că, în cadrul analizelor menționate, ANRCETI a determinat dimensiunea „*pieței geografice relevante a serviciilor cu ridicata de acces local la puncte fixe*” ca fiind națională, și nu dimensiunea pieței geografice a serviciilor de acces la Internet cu amănuntul.

În fapt, în funcție de natura problemei concurențiale, dimensiunile pieței geografice pot fi diferite. La definirea pieței geografice, Consiliul Concurenței poate ține cont de elementele pertinente ale fiecărui caz în parte.

Totodată, stabilirea pieței geografice relevante, precum și determinarea poziției dominante a unei singure, două sau mai multe întreprinderi sau a unui grup sau mai multe grupuri de întreprinderi se realizează doar în cadrul investigației ce vizează un presupus abuz de poziție dominantă, ținând cont de acțiunile reclamate și subiecții vizați.

În cazul dat, unul din factorii cei mai importanți care au stat la baza delimitării or. Chișinău, ca fiind piață geografică diferită față de orice altă zonă a Republicii Moldova este diferența omogenității condițiilor de pe această piață față de alte zone. Această diferență este dată de dimensiunea și capacitatea constrângerile concurențiale care se atestă în zona or. Chișinău. Or, cei mai mulți și mai mari furnizorii de servicii de acces la Internet la puncte fixe prestează serviciile de acces la Internet anume în această zonă. Nu poate fi negat faptul că or. Chișinău este o piață cu potențial diferit față de orice altă localitate. Numărul și densitatea populației, precum și potențialul de consum sunt factori determinați pentru orice furnizor în a-și dezvolta și ghida afacerea anume pe aceste considerente.

Aprecierea precum că, dimensiunea pieței geografice ar trebui să corespundă sferei de acțiune a autorizației emise de către ANRCETI este insuficientă pentru a delimita o zonă geografică cu condiții de concurență omogene. Or, deținerea

autorizației nu presupune și faptul că furnizorul deține o rețea pe tot teritoriul național, ci presupune doar posibilitatea acestuia de a furniza serviciul respectiv pe teritoriul dat. Aprecierea condițiilor de concurență se realizează ținând cont și de prezența furnizorilor, de amplasarea rețelelor acestora, astfel încercându-se delimitarea zonei de intersecție a presiunilor concurențiale.

Așa cum s-a constatat în Capitolul II „Piața relevantă”, la subcapitolul „2. Piața geografică relevantă” din prezenta decizie, pe piața serviciilor de acces la Internet la puncte fixe, grupul „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL, prin intermediul întreprinderii „Starnet Soluții” SRL deține o poziționare regională / locală. Conform Rapoartelor statistice CE-5 „Detaliere geografică a serviciilor prestate” ale ANRCETI, în perioada anilor 2014-2017, întreprinderea a oferit servicii de acces la Internet la puncte fixe doar în 14 orașe din Republica Moldova, în anul 2018 aceasta fiind prezentă în 19 localități.

Totodată, deși reclamatul susține că urmărește o tendință de extindere geografică a activității, se menționează că perioada examinată de către Consiliul Concurenței nu s-a referit la o perioadă viitoare, ci la perioada cuprinsă între anii 2014-2018, în care activitatea acestuia era concentrată în proporție de circa [...]% - [...]% în or. Chișinău.

3. Cu referire la stabilirea poziției dominante, reclamatul consideră că nu deține poziție dominantă pe piața serviciilor de acces la Internet la puncte fixe în or. Chișinău.

În opinia acestuia, chiar dacă s-ar admite îngustarea dimensiunii geografice a pieței serviciilor de acces la Internet la puncte fixe, limitând-o la or. Chișinău, analiza conținută în Raportul de investigație nu oferă probe clare și suficiente pentru constatarea poziției dominante a reclamatului pe această piață chiar și la nivel local. Tot aici, acesta enunță că: *„la stabilirea poziției dominante a unei întreprinderi, conform art. 10 din Regulamentul nr. 16/2013, cota de piață este un factor important, dar, luat separat nu este numaidecât hotărâtor. Conform art. 14 din Regulament, se prezumă, până la proba contrară, că una sau mai multe întreprinderi se află în poziție dominantă pe o piață relevantă dacă cota ori cotele cumulate pe piața relevantă în cauză, înregistrate în perioada supusă analizei, depășesc 50%.”*

Reclamatul mai argumentează că, *„realitatea dezvoltării acestei piețe demonstrează că intrarea și expansiunea furnizorilor poate fi și este una probabilă, oportună și suficientă”*. Acesta a amintit despre intrarea cu succes pe piață a ÎM „Orange Moldova” SA, prin achiziționarea în anul 2016 a „Sun Communications” SRL, numărul de clienți a serviciilor de Internet la puncte fixe al grupului Orange în Republica Moldova crescând de aproximativ 12 ori din anul 2016, până în anul 2017. De asemenea, conform observațiilor reclamatului, barierele menționate nu au putut opri expansiunea întreprinderii „Arax-Impex” SA,

care și-a dublat cota de piață în perioada analizată.

Alte argumente în susținerea poziției reclamatului s-au referit la existența operatorilor convergenți⁹ (ÎM „Orange Moldova” SA, „Moldtelecom” SA și potențial ÎM „Moldcell” SA), la mărirea întreprinderilor „Moldtelecom” SA și grupul ÎM „Orange Moldova” SA / „Sun Communications” SRL, la controlul infrastructurii dificil de duplicat, la economiile de scară și gamă mai mari de care se bucură „Moldtelecom” SA și grupul ÎM „Orange Moldova” SA / „Sun Communications” SRL datorită convergenței.

În răspuns, Consiliul Concurenței precizează că în conformitate cu prevederile art. 10 alin. (4) din Legea concurenței se prezumă, până la proba contrară, că una sau mai multe întreprinderi se află în poziție dominantă pe o piață relevantă dacă cota ori cotele cumulate pe piața relevantă în cauză, înregistrate în perioada supusă analizei depășesc 50%.

Însă, în raportul de investigație la evaluarea poziției dominante a reclamatului s-a ținut cont de structura concurențială a pieței și mai cu seama de cei 3 factori: presiunea exercitată de ofertele existente ale concurenților actuali și de poziția pe piață a acestora; presiunea exercitată de amenințarea credibilă a unei viitoare expansiuni a concurenților actuali sau a intrării pe piață a unor concurenți potențiali; puterea compensatorie a cumpărătorilor.

Cu derogare de la prezumția oferită de art. 10 alin. (4) din Legea concurenței, în urma contrapunerii concluziilor reținute în baza analizei celor 3 factori s-a determinat că, grupul „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL deține o poziție dominantă pe piața geografică relevantă definită în cadrul investigației, având o cotă de piață, pe parcursul anilor 2014-2018, de circa [...]%-[...]%.

Cu referire la faptul că pe piața serviciilor de acces la Internet activează câțiva operatori care se bucură de convergența tehnologiilor, rețelelor, serviciilor, menționăm că, deși acest aspect nu a fost descris în detaliu în cadrul raportului de investigație, totuși capacitatea acestora de a exercita presiune concurențială asupra reclamatului se deduce din evoluția și raportul cotelor de piață a acestora față de cota de piață a reclamatului pe parcursul a 5 ani. Aici ne referim și la grupul ÎM „Orange Moldova” / „Sun Communications” SRL, care după concentrarea economică realizată în anul 2016, cumulat, nu și-a majorat cota pe piața serviciilor de acces la Internet. Astfel, ca și până la concentrare economică, cota cumulată a grupului, în anii 2016-2018, s-a situat la nivelul de circa [...]% din piață, fără a înregistra o creștere sau măcar o tendință de creștere.

Creșterea numărului de abonați ai ÎM „Orange Moldova” SA la serviciile de acces la Internet la puncte fixe în or. Chișinău, așa cum s-a constatat în prezenta decizie, s-a realizat pe fonul preluării controlului direct asupra „Sun Communications” SRL, respectiv a bazei de abonați ai acestuia și mai puțin pe

⁹ Operatori care au posibilitatea de a grupa servicii fixe și mobile în pachete de servicii, în diferite combinații (servicii de Internet fix și mobil, servicii TV, servicii de telefonie fixă și mobilă).

atragera de noi abonați. Așadar, intrarea pe piață a grupului ÎM „Orange Moldova” SA / „Sun Communications” SRL nu poate fi considerată o intrare nouă pe piață, întrucât structura pieței nu s-a schimbat. Totodată, concentrarea economică a acestor 2 furnizori nu s-a demonstrat a fi suficientă pentru a stopa sau încetini expansiunea reclamatului în or. Chișinău. De exemplu, în anul 2018, „Starnet Soluții” SRL și-a majorat baza de abonați cu aproximativ [...] de unități, pe cand grupul ÎM „Orange Moldova” SA / „Sun Communications” SRL doar cu [...] de unități.

În privința „Arax-Impex” SRL se menționează că, în pofida creșterii cotei pe piața serviciilor de acces la Internet la puncte fixe în or. Chișinău, începând cu anul 2014 cu aproximativ [...] puncte procentuale, de la [...]% la [...]% în anul 2018, presiunea exercitată asupra comportamentului grupului „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL pe piață nu a fost semnificativă, întrucât cota acesteia din urmă nu a scăzut pe parcursul anilor 2014-2018, grupul majorându-și cel mai mult baza de abonați în comparație cu următorii concurenți direcți. Analiza s-a referit și la creșterea pieței serviciului de acces la Internet, unde pe parcursul a 5 ani, din totalul creșterii pieței, reclamatul și-a adjudecat peste [...]% din această creștere, ceea ce demonstrează încă odată capacitatea de manifestare acestui operator pe piață față de ceilalți concurenți.

Deși, cum de altfel menționează reclamatul în observații, precum că următorii concurenți direcți ai acestuia s-ar bucura de avantajele date de mărimea propriilor întreprinderi, de controlul infrastructurii dificil de duplicat, de accesul privilegiat la resurse financiare (în cazul „Moldtelecom” SA), de economii de scară și de gamă, de diversificarea produselor / serviciilor, totuși, acest fapt raportat la poziția acestor operatori convergenți pe piață și evoluția în timp a acestei poziții vine să confirme încă odată diferența de capacitate și forță economică a grupului „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL pe piața relevantă. Or, această diferență stabilă și confirmată în timp, cu toate avantajele, de care la prima vedere s-ar bucura și ceilalți concurenți demonstrează că deciziile grupului „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL sunt în mare măsură insensibile la acțiunile și reacțiile acestora.

La data de 12.09.2019, în temeiul art. 64 alin. (2) din Legea concurenței, la sediul Consiliului Concurenței au avut loc audieri dispuse la cererea reclamatului. La audieri au participat reprezentanții întreprinderii CTC „Alfa” SA și a grupului „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL. În cadrul ședinței de audieri reprezentanții „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL și-au menținut observațiile expuse pe marginea raportului de investigație.

IV. Calificarea legală a acțiunilor constatate conform prevederilor Legii concurenței nr. 183 din 11.07.2012

Conform art. 11 alin. (1) din Legea concurenței este interzisă folosirea unei poziții dominante pe piața relevantă în măsura în care aceasta poate afecta concurența, iar alin. (2) lit. e) al aceluiași articol interzice practicarea unor prețuri de ruinare în scopul înlăturării concurenților.

Analizând acțiunile descrise mai sus, Consiliul Concurenței constată următoarele.

- La data de 25.05.2017, CTC „Alfa” SA a depus la Consiliul Concurenței plângerea înregistrată cu nr. de intrare 2417, în care a reclamat un presupus comportament anticoncurențial al întreprinderii „Starnet Soluții” SRL, și anume practicarea de către aceasta a unui preț de 30 lei/lunar, presupus a fi de ruinare, la abonamentul de televiziune analogică CATV.

- Analiza efectuată în cadrul investigației a cuprins perioada de timp începând cu luna iunie 2014, de când a fost lansat serviciul CATV, conform Ordinului de lansare nr. 03-06/2014 din 03.06.2014 și până în prezent, întrucât reclamatul prestează în continuare serviciul CATV în cadrul abonamentului CATV (71 canale incluse), în zona străzilor Alba-Iulia, șos. Balcani, Nicolae Costin, Liviu Deleanu și Onisifor Ghibu din sectorul Buiucani, or. Chișinău.

- În cadrul investigației a fost stabilit faptul că, întreprinderea „Starnet Soluții” SRL (furnizor de servicii de acces la Internet la puncte fixe) și întreprinderea „TV-BOX” SRL (furnizor de servicii de retransmisiune a programelor audiovizuale) formează un grup de întreprinderi.

- În urma efectuării analizei de piață s-a constatat că grupul „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL, prin intermediul întreprinderii „Starnet Soluții” SRL, deține poziție dominantă pe piața serviciilor de acces la Internet la puncte fixe în or. Chișinău pe parcursul a 5 ani (perioada anilor 2014-2018), această piață fiind una primară în raport cu piața serviciilor de retransmisiune a programelor audiovizuale prin tehnologia CATV și IPTV. Poziția dominantă deținută de grup nu rezultă doar din dimensiunea și stabilitatea cotei de piață a acestuia, ci mai ales din decalajul semnificativ față de cotele de piață deținute de următorii concurenți, pe o piață cu un grad ridicat de concentrare. De asemenea, o cotă de piață stabilă pe o perioadă îndelungată este un indicator puternic al unei poziții dominante, respectiv al inabilității concurenților de a contracara această poziție pe piață.

- Datorită poziției deținute pe piața primară, grupul „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL și-a exercitat puterea de piață pe a doua piață asociată - piața serviciilor de retransmisiune a programelor audiovizuale prin tehnologia CATV, în zona în care acesta deține rețeaua de cablu.

- Politica de prețuri aplicată la comercializarea abonamentului CATV (71 canale TV incluse) în sectorul Buiucani, or. Chișinău, în speță a prețurilor sub

costurile medii variabile aferente abonamentului CATV, a generat venituri insuficiente pentru a acoperi cel puțin aceste costuri, pe o perioadă de circa 2 ani și 9 luni, perioadă ce cuprinde trimestrul III, 2014 – trimestrul I, 2017. Pe acest segment de activitate s-a determinat că, reclamatul a practicat prețuri de ruinare suportând deliberat pierderi în vederea consolidării poziției pe piața serviciilor de acces la Internet, așa cum a comunicat acesta prin scrisoarea nr. SSL14/129 din 19.06.2017, însă cu efecte negative asupra activității CTC „Alfa” SA, pe segmentul serviciilor CATV și a poziției acestuia pe piața respectivă.

Acțiunile „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL au afectat negativ baza de abonați la serviciile CATV a întreprinderii CTC „Alfa” SA, care se află în concurență directă cu reclamatul în zona în care acesta deține rețeaua de cablu. Totodată, reclamantul a fost lipsit de posibilitatea de a concura eficient în vederea dobândirii unor potențiali abonați la serviciile sale în zona străzilor pe care „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL prestează servicii CATV, CTC „Alfa” SA nefiind în posibilitate să practice un tarif la fel de scăzut ca cel al reclamatului.

Politica de prețuri practică de către „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL a reprezentat un element de restrângere a concurenței, fapt ce a adus la diminuarea cotei de piață a reclamantului, cu riscul ulterior de înlăturare a acestuia de pe piață, astfel, fiind săvârșit un abuz de poziție dominantă, acțiune interzisă de Legea concurenței.

Prin urmare, grupul „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL a comis un abuz de poziție dominantă și, respectiv, a încălcat prevederile art. 11 alin. (1) și (2) lit. e) din Legea concurenței pentru o perioadă de 2 ani și 9 luni.

Potrivit art. 71 lit. a) din Legea concurenței, Plenul Consiliului Concurenței are dreptul să aplice întreprinderilor, prin decizie, amenzi în cazul în care, în mod intenționat sau din neglijență, aceste întreprinderi încalcă prevederile art. 5 și 11.

Având în vedere caracterul comiterii acțiunii investigate, și anume faptul că, prețurile abonamentului CATV (71 de canale TV incluse) a fost aprobat și coordonat de ambele întreprinderi din grup și pus în aplicare de către „Starnet Soluții” SRL, prin comercializarea ulterioară a acestuia, la stabilirea amenzii, Consiliul Concurenței ia în considerare cifra de afaceri a întreprinderilor din grup - „Starnet Soluții” SRL și „TV-BOX” SRL - realizată în anul 2019.

În funcție de durată și în conformitate cu prevederile art. 72 alin. (5) lit. c) din Legea concurenței, fapta se încadrează la încălcări de durată medie (de la un an la cinci ani) - factor 1,2.

La evaluarea gravității încălcării normelor materiale ale legislației concurențiale a fost luată în considerare, în special, dimensiunea geografică a rețelei de cablu CATV a reclamatului și ponderea veniturilor din vânzări realizate pe piața pe care a avut loc încălcarea. Conform constatărilor în cadrul investigației, acțiunea s-a răsfrânt și a afectat o parte limitată a pieței, fapt determinat de zona de răspândire a rețelei CATV a reclamatului, desfășurată doar pe 5 străzi din sectorul

Buiucani, or. Chișinău. Ponderea vânzărilor abonamentului CATV, în perioada de timp pentru care a fost constată încălcarea, cuprinsă între trimestrul III, 2014 – trimestrul I, 2017, în cifra totală de afaceri a „TV-BOX” SRL realizată în anii în care a fost săvârșită încălcarea, s-a situat în intervalul de [...]%-[...]%. Prin urmare, în considerațiunea celor expuse mai sus se constată că, acțiunea „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL a înregistrat un impact redus.

Astfel, în funcție de gravitatea faptei, conform art. 72 alin. (3) lit. a) din Legea concurenței, fapta supusă investigației și constatată ca încălcare a prevederilor art. 11 alin. (1) și (2) lit. e) din Legea concurenței se încadrează la încălcări de gravitate mică.

Conform art. 72 alin. (1) al Legii concurenței, nivelul de bază al amenzii pentru încălcarea normelor materiale ale legislației concurențiale se determină în funcție de gravitatea și durata faptei. Nivelul de bază se obține prin înmulțirea procentului determinat în funcție de gradul de gravitate cu factorul aferent duratei încălcării ([...]%) în funcție de gravitatea faptei înmulțit cu 1,2 - factorul aferent încălcării de durată medie).

Conform art. 73 alin. (1) din Legea concurenței, nivelul de bază al amenzii pentru încălcarea normelor materiale ale legislației concurențiale poate fi majorat sau redus cu un procent cuprins între 5% și 10% din quantumul nivelului de bază stabilit în conformitate cu art. 72 Legea concurenței pentru fiecare circumstanță agravantă ori atenuantă constatată.

Circumstanțe atenuante, prevăzute la art. 73 din Legea concurenței, nu au fost reținute.

Se reține circumstanță agravantă, conform art. 73 alin. (2) lit. c) din Legea Concurenței, faptul necooperării și tergiversării neîntemeiate a desfășurării investigației Consiliului Concurenței de către „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL, prin acțiunile de neprezentarea a informațiilor solicitate și/sau acțiuni de prezentare a unor informații care au indus în eroare Consiliul Concurenței pe o perioadă de circa 2 ani.

Descrierea circumstanței agravante

Astfel, la data de 30.05.2017, în adresa „Starnet Soluții” SRL a fost expediată scrisoarea cu nr. APD-06/186-1218 din 30.05.2017, prin care au fost solicitate informații privind:

1. Data începerii prestării serviciului de televiziune analogică prin cablu, precum și informații privind prețurile practicate la abonamentele de televiziune prin cablu, cu anexarea actelor confirmative (ordine de aprobare / modificare, regulamente privind lansarea produselor, concepte de lansare etc.).

2. Regiunile în care este posibilă conectarea la serviciul de televiziune analogică prin cablu prestat de „Starnet Soluții” SRL.

3. Calculul detaliat al costului abonamentului CATV – 30 lei/lunar.

4. Numărul abonaților „Starnet Soluții” SRL, în or. Chișinău, care beneficiază de serviciul de televiziune analogică prin cablu, separat pentru fiecare lună, începând cu primul an de lansare a televiziunii analogice prin cablu și până la momentul expedierii scrisorii respective.

5. Numărul abonaților „Starnet Soluții” SRL, care au beneficiat de serviciul de Internet, inclusiv în cadrul pachetelor mixte, separat pentru fiecare an, începând cu primul an de prestare a serviciilor de televiziune analogică prin cablu și până la momentul expedierii scrisorii respective.

6. Numărul abonaților „Starnet Soluții” SRL, beneficiari ai serviciului de televiziune, separat pentru fiecare an, începând cu primul an de prestare a serviciilor de televiziune analogică prin cablu și până la momentul expedierii scrisorii respective.

Informațiile solicitate, urmau a fi prezentate în termen de 7 zile lucrătoare de la recepționarea scrisorii Consiliului Concurenței.

Drept răspuns, prin scrisoarea nr. SSL14/115 din 08.06.2017, „Starnet Soluții” SRL a informat despre faptul că *„nu practică activitate în domeniul televiziunii prin cablu, ... și respectiv, nu prestează servicii de televiziune analogică prin cablu. În conformitate cu relațiile de mandat existente cu compania „TV BOX” SRL, „Starnet Soluții” SRL efectuează doar fapte de comercializare a serviciului de televiziune din numele mandantului.”* Prin această explicație „Starnet Soluții” SRL și-a argumentat imposibilitatea de a prezenta informațiile solicitate la pct. 1 din scrisoarea Consiliului Concurenței nr. APD-06/186-1218 din 30.05.2017.

Ca răspuns la pct. 4 și 6 din scrisoarea Consiliului Concurenței nr. APD-06/186-1218 din 30.05.2017, „Starnet Soluții” SRL a prezentat date eronate și incomplete, nefiind indicat numărul abonaților, așa cum a fost solicitat.

La pct. 5 din scrisoarea Consiliului Concurenței nr. APD-06/186-1218 din 30.05.2017, „Starnet Soluții” SRL nu a oferit un răspuns, pe motiv că nu a înțeles caracterul informației ce urma a fi prezentată, solicitând reformularea solicitării.

La data de 14.06.2017, Consiliul Concurenței a remis în adresa „Starnet Soluții” SRL repetat, solicitarea de informații cu nr. APD-06/217-1375.

Prin scrisoarea respectivă, „Starnet Soluții” SRL a fost atenționată despre faptul neprezentării răspunsului la pct. 1 și pct. 5 din scrisoarea Consiliului Concurenței nr. APD-06/186-1218 din 30.05.2017, precum și despre faptul că la pct. 4 și 6 a fost prezentată informație incompletă / eronată. Astfel, Consiliul Concurenței a acordat „Starnet Soluții” SRL un nou termen de prezentare a informațiilor respective, precum și a altor informații solicitate suplimentar.

Prin scrisoarea nr. SSL14/129 din 19.06.2017, „Starnet Soluții” SRL, cu referire la scrisoarea nr. APD-06/217-1375 din 14.06.2017, a enunțat următoarele: *„...activitatea de parteneriat cu compania „TV BOX” în domeniul televiziunii prin cablu, a început din luna ianuarie, anul 2014. Cu referire la actele confirmative (ordine de aprobare, regulamente, concepte etc.) ce vizează prețurile practicabile*

la abonamentele de televiziune analogică prin cablu, vă informăm că sunt stabilite de compania „TV BOX” SRL, în calitate de Furnizor, fapt ce face imposibilă prezentarea acestei informații din partea companiei „Starnet Soluții” SRL.”

Astfel, „Starnet Soluții” SRL a confirmat faptul că, prețurile la abonamentele CATV sunt stabilite și aprobate în totalitate de către „TV-BOX” SRL.

Cu referire la solicitările repetate de prezentare a informațiilor de la pct. 4, 5 și 6 din scrisoarea Consiliului Concurenței nr. APD-06/186-1218 din 30.05.2017, „Starnet Soluții” SRL a reiterat că, efectuează doar fapte de reprezentare și comercializare a serviciului CATV în mun. Chișinău și că înregistrează două categorii de abonați ce vizează serviciul CATV, fiind anexată aceeași informație eronată cu privire la numărul abonaților solicitați la pct. 4 și 6 din scrisoarea Consiliului Concurenței nr. APD-06/186-1218 din 30.05.2017.

Este necesar de atenționat că, pe lângă informația solicitată privind numărul abonaților la serviciile CATV și IPTV, servicii comercializate de către „Starnet Soluții” SRL, Consiliul Concurenței a solicitat și numărul abonaților la serviciul de acces la Internet, prin scrisoarea nr. APD-06/186-1218 din 30.05.2017 și, repetat, prin scrisoarea nr. APD-06/217-1375 din 14.06.2017, acest serviciu fiind prestat de către „Starnet Soluții” SRL, fapt ce atestă posibilitatea „Starnet Soluții” SRL de a prezenta expres această informație.

La data de 22.06.2017, prin scrisoarea nr. APD-06/221-1446, Consiliul Concurenței a solicitat o serie de informații de la întreprinderea „TV-BOX” SRL.

Astfel, informațiile privind prețurile practicate la abonamentele CATV, începând cu anul 2014, cu anexarea actelor confirmative (ordine de aprobare / modificare, regulamente privind lansarea produselor, concepte etc.) au fost solicitate și de la „TV-BOX” SRL, la sugestia „Starnet Soluții” SRL.

Totodată, au mai fost solicitate informații privind:

- Copia contractului de mandat în baza căruia „Starnet Soluții” SRL reprezintă întreprinderea „TV-BOX” SRL (pct. 2 din scrisoare).
- Un calcul detaliat al costului abonamentului CATV – 30 lei/lunar (pct. 3 din scrisoare).
- Numărul abonaților „TV-BOX” SRL, în or. Chișinău, care au beneficiat de serviciul de televiziune analogică prin cablu (CATV), separat pentru fiecare lună (pct. 4 din scrisoare).
- Numărul total al abonaților „TV-BOX” SRL, care au beneficiat de serviciul de televiziune (toate tehnologiile, aici fiind vorba de CATV, IPTV, DOCSIS etc.) atât din or. Chișinău, cât și total pe Republica Moldova, separat pentru fiecare an, începând cu anul 2014 și până în anul 2017, inclusiv (pct. 5 din scrisoare).

Prin scrisoarea nr. 16 din 27.06.2017, „TV-BOX” SRL a comunicat că este în imposibilitate să prezinte informația solicitată prin scrisoarea nr. APD-06/221-1446 din 22.06.2017, întrucât administratorul întreprinderii, care trebuia să

certifice informația solicitată, conform cerințelor Consiliului Concurenței, prin ștampilă și semnătură, se afla la momentul respectiv în concediu de odihnă, fiind anexate actele ce confirmau acest fapt. Respectiv, „TV-BOX” SRL s-a angajat să prezinte informațiile solicitate prin scrisoarea Consiliul Concurenței nr. APD-06/221-1446 din 22.06.2017, doar la revenirea din concediu a administratorului întreprinderii, începând cu data de 08.07.2017. Răspunsul oferit prin scrisoarea nr. 16 din 27.06.2017 de către „TV-BOX” SRL nu se încadrează în standardele de conduită a unei părți caracterizată prin corectitudine, onestitate și deschidere.

Astfel, Consiliul Concurenței, prin scrisoarea nr. APD-05/253-1586 din 06.07.2017, a acordat întreprinderii „TV-BOX” SRL un nou termen de prezentare a informației.

La data de 26.07.2017, „TV-BOX” SRL revine în adresa Consiliului Concurenței cu un răspuns la scrisoarea nr. APD-06/221-1446 din 22.06.2017.

Cu privire la pct. 1 din scrisoarea respectivă, „TV-BOX” SRL a informat că *„prețurile practicate la abonamentele de televiziune analogică prin cablu, de la începutul activității până în prezent, a fost stabilit în mărime de 30 de lei.”*

În ceea ce privește prezentarea actelor confirmative (ordine de aprobare / modificare, regulamente privind lansarea produselor, concepte etc.), „TV-BOX” SRL a invocat faptul că, pe motivul schimbării administratorului companiei la data de 13.03.2017 și a sediului, precum și pe motivul faptului că fostul administrator nu a transmis actele respective noii administrații nu are posibilitatea de a prezenta actele solicitate. La acest subiect, Consiliul Concurenței precizează că nu au fost prezentate careva acte doveditoare care ar demonstra că, „TV-BOX” SRL, la schimbarea administratorului, încheie acte de transmitere a documentației.

Cu privire la pct. 2 și 4 din scrisoarea nr. APD-06/221-1446 din 22.06.2017, „TV-BOX” SRL a oferit informațiile solicitate, iar la pct. 3, prin care a fost solicitat un calcul detaliat al costului abonamentului CATV, întreprinderea a anexat același tabel pe care l-a prezentat și întreprinderea „Starnet Soluții” SRL, prin scrisoarea nr. SSL14/115 din 08.06.2017, în care era indicat doar costul fiecărui post TV, inclus în abonament, fără o prezentare detaliată a metodei de calcul, cu trimiteri către surse confirmative a calculului efectuat.

Deci, așa cum a susținut în scrisoarea nr. SSL14/129 din 19.06.2017, „Starnet Soluții” SRL nu deținea informații privind prețurile aplicate la abonamentul CATV, nici acte confirmative de aprobare a prețurilor și nici acte de lansare a acestui serviciu etc. insistând că informațiile sunt cunoscute doar de către „TV-BOX” SRL.

„TV-BOX” SRL, la rândul său, a informat doar despre faptul că, prețul la abonamentul CATV a fost stabilit încă de la lansarea acestui serviciu în or. Chișinău, începând cu luna iunie 2014, la un nivel de 30 lei, iar acte confirmative privind aprobare acestui preț, cum ar fi: ordine de aprobare, regulamente de lansare a produsului, concepte de lansare etc. nu deține, pe motiv de schimbare a sediului,

a administratorului etc.

Consiliul Concurenței, după finalizarea raportului de investigație și remiterea acestuia la părți, după organizarea audierilor la data de 12.09.2019, ca urmare a unor noi solicitări de informații, prin scrisorile nr. APD-05/340-2024 și nr. APD-05/341-2025 din 18.09.2019 a obținut informații contradictorii celor prezentate mai sus.

Prin scrisoarea înregistrată cu nr. de intrare 3250 din 23.09.2019 de la BAA [...] – reprezentantul grupului „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL în cadrul acestei investigații, a fost dezvăluit că „serviciul CATV a fost disponibil la momentul lansării în trei versiuni de preț: 30 lei, 45 lei, 60 lei...” și nu doar în versiunea de 30 de lei.

Ulterior, prin scrisoarea înregistrată cu nr. de intrare 3299 din 26.09.2019, BAA [...] a revenit cu informații suplimentare, anexând copii de pe ordine de lansare a serviciului CATV în or. Chișinău, precum și a unei campanii promoționale desfășurate în perioada 21.07.2014-10.08.2014 (Anexa 2 la scrisoarea respectivă).

Astfel, prin Ordinul nr. 03-06/2014 din 03.06.2014, semnat de către directorul „Starnet Soluții” SRL, la momentul respectiv, dl [...], a fost dispusă „lansarea unui produs nou de CATV în zona FTTB”. Tot în acest ordin au fost stabilite prețurile abonamentului CATV, în diferite variante de lansare: CATV Only, Internet+CATV și Triple+CATV, au fost delegate persoanele responsabile, precum și au fost stabilite condiții generale de lansare a acestui serviciu.

Un alt ordin anexat în copie la scrisoarea respectivă, Ordinul nr. 09-07/204 din 23.06.2014, la fel, a fost semnat de către directorul, la momentul respectiv, al „Starnet Soluții” SRL, dl [...]. Prin acest ordin au fost aprobate condițiile de prestare a serviciului CATV către clienți, au fost aprobate prețurile promoționale, au fost stabilite responsabilități etc.

Având în vedere cele expuse, se constată că, „Starnet Soluții” SRL, prin scrisoarea nr. SSL14/115 din 08.06.2017 și nr. SSL14/129 din 19.06.2017 a indus în eroare Consiliul Concurenței, prin comunicarea faptului că prețurile la abonamentul CATV sunt stabilite de către întreprinderea „TV-BOX” SRL, și că nu deține careva acte confirmative cu privire la aprobarea prețurilor, lansarea serviciului etc. deși, anume „Starnet Soluții” SRL a fost inițiatorul lansării acestui serviciu și cea care a stabilit prețurile la abonamentul CATV, inclusiv prețurile promoționale, fapte confirmate prin Ordinul nr. 03-06/2014 din 03.06.2014 și Ordinul nr. 09-07/204 din 23.06.2014, ordine semnate de către directorul, la momentul respectiv, al „Starnet Soluții” SRL.

Totodată, „TV-BOX” SRL, prin scrisoarea nr. 13 din 26.07.2017, a indus în eroare Consiliul Concurenței, indicând că prețul la abonamentele CATV, a fost stabilit în mărime de 30 de lei de la începutul activității și până la momentul prezentării respectivului răspuns și că este în imposibilitate să prezinte careva acte

confirmative, deși, după cum s-a demonstrat mai sus, prețurile la abonamentul CATV au fost aplicate în mai multe variante de preț, iar cea care aproba aceste prețuri era „Starnet Soluții” SRL, fapt despre care „TV-BOX” SRL era puțin probabil să nu fi fost în cunoștință de cauză. Mai mult de atât, aceste 2 întreprinderi fac parte din același grup de întreprinderi, iar Contractul de mandat nr. 01/01 din 01.01.2014, încheiat între acestea stipulează că prețurile la serviciile multimedia sunt convenite [...].

Astfel, se confirmă faptul că, „Starnet Soluții” SRL, precum și „TV-BOX” SRL au avut posibilitatea de a prezenta informațiile solicitate la primele intervenții ale Consiliului Concurenței pe cauza dată, însă, au prezentat în primă fază, informații incomplete și eronate.

Menționăm că aceste informații erau necesare parcurgerii investigației și constatării circumstanțelor de fapt. Or, prezentarea acestor informații, abia după ce a fost finalizat raportul de investigație și după ce au fost desfășurate audieri a adus la tergiversarea investigației cu 2 ani, în detrimentul concurenței pe piața relevantă și a bunăstării consumatorilor pe piețele afectate.

Prin urmare, acțiunile grupului „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL sunt apreciate ca fiind acțiuni de refuz de cooperare și acțiuni de obstrucționare în desfășurarea investigației de către Consiliul Concurenței, fapt ce reprezintă circumstanță agravantă care astfel, va determina majorarea nivelului de bază al amenzi aplicate pentru încălcarea normelor materiale ale legislației concurențiale.

În urma reținerii circumstanței agravante, nivelul de bază al amenzi aplicat „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL și stabilit la [...]%, va fi majorat cu 10% din cuantumul nivelului de bază.

Conform situațiilor financiare preliminare prezentate prin scrisorile nr. SSL 14/135 do 09.03.2020 și nr. 1 din 06.03.2020, „Starnet Soluții” SRL a înregistrat în anul 2019 o cifră de afaceri în mărime de [...] lei, iar „TV-BOX” SRL – [...] lei.

Potrivit art. 36 alin. (5) din Legea concurenței, sumele ce reprezintă amenzi sau alte sancțiuni aplicate de Consiliul Concurenței se fac venit la bugetul de stat, în condițiile legii și urmează a fi transferate la conturile beneficiarului: Ministerul Finanțelor, codul fiscal: 1006601000037, IBAN MD83TRGAAA14311701000000; prestator beneficiar: Ministerul Finanțelor – Trezoreria de Stat. În conformitate cu art. 43 alin. (2) din Codul de executare nr. 443-XV din 24.12.2004, în cazul în care sumele se încasează în beneficiul statului, calitatea de creditor este exercitată de către Ministerul Finanțelor.

Debitor - „Starnet Soluții” SRL, or. Chișinău, str. Columna 170, MD-2004, IDNO – 1013600032967, conturi de decontare: [...].

Debitor - „TV-BOX” SRL, or. Chișinău, str. Columna 170, MD-2004, IDNO – 1011600023626, conturi de decontare: [...].

Reieșind din constatările expuse mai sus, în temeiul art. 39, art. 41 lit. h), art. 71 lit. a) și art. 72 din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012, Plenul Consiliului Concurenței,

DECIDE:

1. A constata încălcarea prevederilor art. 11 alin. (1) și (2) lit. e) din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012 de către grupul de întreprinderi „Starnet Soluții” SRL / „TV-BOX” SRL, prin practicarea unui preț de ruinare la comercializarea abonamentului CATV în sectorul Buiucani, or. Chișinău, în perioada cuprinsă între trimestrul III, anul 2014 - trimestrul I, anul 2017, inclusiv.
2. A aplica o amendă pentru încălcarea prevederilor art. 11 alin. (1) și (2) lit. e) din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012, întreprinderii „Starnet Soluții” SRL în mărime de 2 053 701,62 lei (două milioane cincizeci și trei mii șapte sute unu lei, 62 bani) și întreprinderii „TV-BOX” SRL în mărime de 169 239,35 lei (una sută șaiszeci și nouă mii două sute treizeci și nouă lei, 35 bani).
3. Sumele prevăzute la pct. 2 se vor achita la bugetul de stat timp de 60 de zile lucrătoare de la data comunicării prezentei Decizii, cu mențiunea „amendă aplicată de către Consiliul Concurenței în conformitate cu Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012”.
4. Decizia poate fi contestată, în termen de 30 de zile calendaristice de la primirea acesteia, la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, specializat în materie de contencios administrativ (mun. Chișinău, str. Kiev, nr. 3).
5. Prezenta Decizie intră în vigoare la data adoptării și va fi adusă la cunoștința părților.

Președinte

Marcel RĂDUCAN

**Estimarea costului mediu variabil asociat abonamentului CATV,
proiectat trimestrial, în perioada trimestrul III, 2014 – trimestrul IV, 2018**

Abonament CATV (71 canale TV incluse)	Tr. 4 2018, lei	Tr. 3 2018, lei	Tr. 2 2018, lei	Tr. 1 2018, lei	Tr. 4 2017, lei	Tr. 3 2017, lei	Tr. 2 2017, lei	Tr. 1 2017, lei	Tr. 4 2016, lei	Tr. 3 2016, lei	Tr. 2 2016, lei	Tr. 1 2016, lei	Tr. 4 2015, lei	Tr. 3 2015, lei	Tr. 2 2015, lei	Tr. 1 2015, lei	Tr. 4 2014, lei	Tr. 3 2014, lei
Moldova 1	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
PROTV	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Jurnal TV	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Ren Moldova	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Accent TV	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
TVR	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Acasa în Moldova	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2Plus	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Gurinel TV	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Noroc TV	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Busuioc TV	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Prime	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Canal 3	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Publika TV	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
SET/ Super TV	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Favorit TV	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Romania TV	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Național TV	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
N24	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Gold TV	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
TV 5	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
CNL	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Agro TV	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
TNT / BRAVO	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

CTC / Dixi	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
HTB / TV 7 / TV8	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
PTP Moldova	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
N4	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
TVC21	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
RU TV MD	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Moldova Sport	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
TV 1000	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
TV 1000 Action	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
TV 1000 Русское Кино	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
RTVI (USD)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Наше Кино	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
HTB+ Кино+	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Мир сериалов	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Иллюзион +	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Viasat History	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Viasat Explorer	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Da Vinci Learning	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Здоровое ТВ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Наука 2.0	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Техно 24	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Ностальгия	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Детский	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ИНТЕР +	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Спорт 1	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Alt TV	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
English Club	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Fox Life	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Animal Planet	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Discovery World	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Discovery Investigation	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Discovery Channel	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
TLC	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Chasse et Peche	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Bumerang	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Cartoon Network Ro	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Euronews	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Eurosport Ro	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Setanta	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Fashion One TV SD	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Minimax	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Tiji	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
TV RAIN	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Europa Plus TV	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Mediaset Italia	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
MHP	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
National Geographic SD	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Total cost content TV, lei	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Cost conectare [...] lei (fără TVA) / [...] luni	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Cost abonament (fără TVA), lei	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Sursă: Scrisoare nr. 16 din 08.08.2017 și nr. 12 din 04.10.2017 de la „TV-BOX” SRL, scrisoare de la „Starnet Soluții” SRL nr. SSL14/129 din 19.06.2017, scrisoare de la BAA [...] înregistrată cu nr. de intrare nr. 3250 din 23.09.2019

*Notă: Celulele hașurate reprezintă perioadele pentru care Consiliul Concurenței a estimat/corelat costul cu conținutul TV pe fiecare canal TV în parte.

**Notă: Canalele TV pentru care celulele din tabel nu au fost completate, au fost obținute în mod gratuit de către „TV-BOX” SRL, negenerând careva costuri privind conținutul TV.

**Estimarea recuperării costului mediu variabil asociat abonamentului CATV (71 canale TV incluse),
în perioada trimestrul III, 2014 – trimestrul IV, 2018**

	Tr. 4 2018	Tr. 3 2018	Tr. 2 2018	Tr. 1 2018	Tr. 4 2017	Tr. 3 2017	Tr. 2 2017	Tr. 1 2017	Tr. 4 2016	Tr. 3 2016	Tr. 2 2016	Tr. 1 2016	Tr. 4 2015	Tr. 3 2015	Tr. 2 2015	Tr. 1 2015	Tr. 4 2014	Tr. 3 2014
Număr mediu trimestrial al abonaților CATV, Buiucani	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Cost abonament CATV (fără TVA), lei	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Venit total abonament CATV, Buiucani (fără TVA), lei	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Cost total abonament CATV, Buiucani (fără TVA), lei	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Diferența venit-cost abonament CATV, Buiucani, lei	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

**Ratele medii de schimb valutar afișate de Banca Națională a Moldovei,
în perioada trimestrul III, 2014 – trimestrul IV, 2018**

Perioada	Rate de schimb BNM (medie trimestrială)	
	USD / Lei	EUR / Lei
Tr. 4 2018	17,11	19,54
Tr. 3 2018	16,69	19,40
Tr. 2 2018	16,66	19,88
Tr. 1 2018	16,75	20,57
Tr. 4 2017	17,37	20,46
Tr. 3 2017	17,92	21,02
Tr. 2 2017	18,75	20,59
Tr. 1 2017	19,96	21,25
Tr. 4 2016	20,04	21,64
Tr. 3 2016	19,79	22,11
Tr. 2 2016	19,80	22,35
Tr. 1 2016	20,07	22,12
Tr. 4 2015	19,91	21,81
Tr. 3 2015	19,20	21,38
Tr. 2 2015	18,13	20,05
Tr. 1 2015	18,00	20,33
Tr. 4 2014	15,02	18,77
Tr. 3 2014	14,05	18,65

**Numărul abonaților „TV-BOX” SRL la servicii TV,
în perioada trimestrul II, 2014 – trimestrul IV, 2018**

	Total R. Moldova	CATV Buiucani	Media trimestrială CATV Buiucani
Tr. 4 2018	[...]	[...]	[...]
Tr. 3 2018	[...]	[...]	[...]
Tr. 2 2018	[...]	[...]	[...]
Tr. 1 2018	[...]	[...]	[...]
Tr. 4 2017	[...]	[...]	[...]
Tr. 3 2017	[...]	[...]	[...]
Tr. 2 2017	[...]	[...]	[...]
Tr. 1 2017	[...]	[...]	[...]
Tr. 4 2016	[...]	[...]	[...]
Tr. 3 2016	[...]	[...]	[...]
Tr. 2 2016	[...]	[...]	[...]
Tr. 1 2016	[...]	[...]	[...]
Tr. 4 2015	[...]	[...]	[...]
Tr. 3 2015	[...]	[...]	[...]
Tr. 2 2015	[...]	[...]	[...]
Tr. 1 2015	[...]	[...]	[...]
Tr. 4 2014	[...]	[...]	[...]
Tr. 3 2014	[...]	[...]	[...]
Tr. 2 2014	[...]	[...]	[...]